

blad ligt ter raadpleging en lezing op de leestafels der Oost- en West-Indische Mailbooten en der voornaamste Sociëteiten, Hotels, Café's en Leesinrichtingen, zoowel hier te lande als in Oost- en West-Indië.

HET KOLONIAAL WEEKBLAD

ORGAAN DER VEREENIGING

OOST EN WEST

„Het Koloniaal belang is een algemeen Nederlandsch belang“

Vericht door Kolonel E. V. L. van Zuylen, 21 Maart 1900

KANTOREN:

HOOFDBESTUUR: HEULSTRAAT 17, DEN HAAG
REDACTIE: HEULSTRAAT 17, DEN HAAG
ABONNEMENTSDIENST: TEL. 14519. POSTGIRO 114574

ADMINISTRATIE VAN HET „KOLONIAAL WEEKBLAD“
HEULSTRAAT 17, DEN HAAG. - TELEFOON 14519. - POSTGIRO 14574

Voor Administratie en Verandering van Woonplaats wende men zich in Nederl. tot den Administr.: HEULSTRAAT 17, Tel. 14519. Postgiro 14574, in Ned.-Indië tot den Hoofdvertegenw. te SOEMENEP (Madoera) Mr. K. FAUSER. Voor Advertentiën tot de DRUKKERIJ TEN HAGEN, NOBELSTRAAT 20. Tel. Interc. 11987*. Postgiro No. 17260, beiden DEN HAAG.

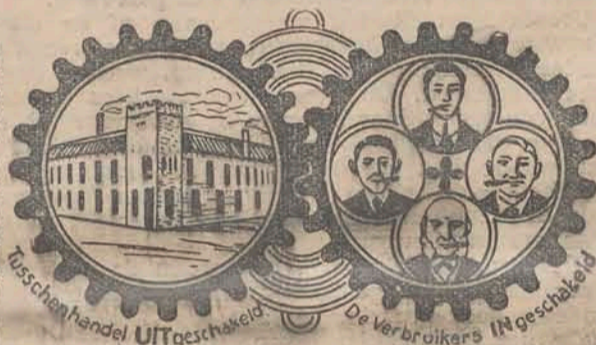
MEDEDEELINGEN of INGEZONDEN STUKKEN

moeten worden geadresseerd en gezonden aan de Redactie, HEULSTRAAT 17, DEN HAAG.

Wed. A. VAN GEMERT & Zn. - Havana-Sigarenfabrieken-BEST (N.-Br.), Holland

ENIG ADRES VOOR LEVERING VAN SIGAREN RECHTSTREEKS AAN PARTICULIEREN

Het succes, dat wij reeds jaren hier in Holland hadden door onze sigaren rechtstreeks te verkoopen aan de Verbruikers en door onze aanbiedingen hier in Holland dikwijls ook bestellingen ontvingen voor het leveren van sigaren aan particulieren of bekenden in Ned.-Indië, hebben ons op het gebrachte aan de Particuliere Adressen in Ned.-Indië op dezelfde wijze onze offerte in te zenden, als wij in Holland doen. Al onze Afnemers zijn overtuigd, dat de sigaren, welke door tegen fabrieksprijzen worden afgeleverd, zeer concurrerend zijn, daar elke tusschenhandel wordt uitgeschakeld en de kosten, welke de tusschenhandel zou maken, den verbruiker in goede komen, bedragen voor Holland 25 à 30 % Nog belangrijker is zulks voor H.H. Rookers in Ned.-Indië, daar alleen Reizigers en Tokohouders (in Holland Winkeliers), die ook IMPORTEURS worden uitgeschakeld, indien men

zou z'n sigaren rechtstreeks gaat importeerden. Door Uwe benoemde sigaren rechtstreeks van onze fabriek te betrekken, zult U zich minstens 40 pCt. bevoordeelen. Wij raden U daarom aan eene proef te nemen met ons fabriekaat en zijn wij ervan overtuigd, dat U geregeld afnemer van onze sigaren zult worden. Blijvende relaties te winnen is ons doel en garanderen wij U steeds prompte bediening en onovertroffen kwaliteit.

Tracht steeds met Uwe Vrienden en Kennissen eventuele bestellingen te combineeren om aanspraak te kunnen maken op punt 2 onzer leveringsvoorwaarden waardoor U 7 pCt. korting kunt genieten van het factuurbedrag.

VRAAGT ONZE GEILLUSTREERDE PRIJSCOURANT No. 4, WELKE GRATIS EN FRANCO WORDT TOEGEZONDEN

Brandstoffenhandel

Fa. J. H. KRUL Jr.

Arnhem en Bloemendaal. Tel. 1617 en 22012

MA BRANDSTOFFEN. CONCURR. PRIJZEN

Beste adres v. Centrale Verwarming

Brillen :: Pincenez
Kijkers
Foto Projectie
L. Jansstr. 27 Hofleverancier Utrecht
Meiss P. W. HIELE
Klinktal

VRAAGT SCHOLTEN'S

SELFRIJZEND BAKMEEL

MAIZENA PUDDING
AARD.MEEL EN SAGO
FABRIEK VAN MEELPRODUCTEN
H. B. SCHOLTEN, AMSTERDAM
BROUWERSGRACHT 288 TEL. 47637.

MIMONTA. Middenstandsinstituut

voor Mond- en Tandheelk.
Onder leiding van Dr. A. KERVEL en G. KRUIJS,
Mond- en Tandartsen
Valkenboschplein 17 Tel. 32728
Spreekuur 9-4. Ma., Wo. en Vrijd. ook v. 6-8
tarieven. Spec. v. Ziekenfondsleden

VAN SCHALKWIJK & Co.
COMMISSIONNAIRS IN EFFECTEN
TELEFOON 11810 & 11811 'S-GRAVENHAGE
TELEGR.-ADR.: SCHALKEF JAVAstraat 96
BELASTEN ZICH OP BILLIJKE VOORWAARDEN:
MET HET INCASSEEREN VAN PENSIOENEN,
GAGEMENTEN, VERLOFSTRACTEMENTEN, ENZ.
ALSMEDE VAN ALLE DAARAAN VERBONDEN FORMALITEITEN
ALLE BANKZAKEN

Firma C. DE JONG
Dr. W. SYPKENS TOXOPÉUS
Apotheker en Scheikundige
1ste v. d. Boschstraat 45 - Den Haag - Tel. 149
Laboratorium voor Chemisch- en Microsc. Onderzoek
Fabriek van „DE JONG'S SLEMPSTROOP“

Hotel Pension Restaurant „PLAZA“
(Arnhemsche Coöperatieve Keuken)
Velperplein 7-8 ARNHEM Telefoon 2686
Directeur: CHARLES A. FELGER
Gelegen in het Centrum van Arnhem, tegenover de wacht-
kamer der tram en autobussen
PRIMA KEUKEN MATIGE PRIJZEN
Garage - Bondscafé - Rijwielbergplaats
SPECIAAL INGERICHT VOOR INDISCHE FAMILIES

Tandarts Dr. A. KERVEL
Frederik Hendriklaan 45
DEN HAAG TELEF. 50122
Spreekuur 9-3
Belangrijk verlaagd Tarief
bij contante betaling.

BESCHIKBAAR.

INDISCHE UITRUSTINGEN
VOORDEELIGST ADRES:
AU BON MARCHÉ
A. DE VRIES & ZONEN
AMSTERDAM
ROTTERDAM
DEN HAAG
UTRECHT
BAARN

NATUUR WOLLEN ONDERGOEDEREN
VAN
Janssen & Tilanus
FRIEZENVEEN

Verkrijgbaar in alle qualiteiten en maten bij
ISERIEF & Co. Magazijn. de Prijslijst
Veenestr. 16-18. Valeriusstr. 29.
Theresiastr. 65. DEN HAAG.
Prijscourant op aanvraag gratis.

Openbare Vrijwillige Verkoop

in het Notarishuis te Leiden, bij opbod en afslag op **Vrijdag 13 en 20 Maart 1925**, te 7 uren, ten overstaan van **A. VAN HAMEL**, Notaris te Leiden van het **keurig onderhouden Heerenhuis met grooten Tuin**, zich uitstreckende tot en mant uitzicht gevende op het Rijn en Schiekanaal, aangenaam gelegen aan de **Groenhovenstraat 21** te Leiden, groot 2 A. 53 c. A., bevattende 9 kamers, serre, keuken. Geheel ontruimd te aanvaarden bij de betaling op 4 Mei 1925 vóór 12 uur, desverlangd, in nader overleg, terstond na de gunning. Grondlasten f 48.67. Te zien Dinsdagen en Donderdagen van 2-4 uur; ook op andere dagen na aanvraag bij vernoemden Notaris **VAN HAMEL**, Steenschuur 3.

STENDERT BRUIN
VALERIUSSTRAAT 70-72 LUBECKSTR. 31
DEN HAAG

Manufacturen
Lingerieën
Bonneterie
Tricot Onderkleeding
waaronder
Janssen & Tilanus
Vriezenveen

Dames-Confectie
met speciale
Maatafdeeling

FILIAAL: Neptunusstraat 76-78, SCHEVENINGEN

Bad- en Zweminrichting „DE REGENTES”
Telefoon 32739 Postrekening 69868
Weimarstraat 63, Den Haag.
In de onmiddellijke nabijheid van de Electr. tramlijnen 3, 5, 12 en de Stoomtram H. S. M.

Moderne inrichting, voldoende aan de hoogste eischen- van hygiëne en comfort voor de bezoekers.

Zwembaden - Kuipbaden - Douchebaden

Zwemabonnementen en Couponboekjes voor 50 Kuip- of Douchebaden op voordelige voorwaarden.

Op verlangen Zout-, Zee-, en Dennenloofbaden.

Stoomververij en Chemische Wasscherij „DUINOORD”.
Begoniastraat 188-190 Telefoon 36048
hoek Goudsbloemlaan

Goederen binnen 4 dagen zonder prijsverhoging thuisbezorgd.

Heerencostumes . . . f 4.—	Wol en Plu. p. □ el f 0.40
Mantelcostumes . . . f 4.—	Handschoenen, per
Jassen, vanaf . . . f 2.75	paar vanaf f 0.20
Mantels f 2.75	Oppersen v. Heeren-
W. Dekens f 1.— en f 1.20	Costuums f 1.50
Gest. Dek. f 1.50 en f 1.75	Idem m. ontvlecken f 2.50
Vitrages . . per □ el f 0.15	Dames-Costuums
Madras. f 0.20	naar grootte

Speciaal in het reinigen van Carrosserie-Bekleding

W. VAN HEUSDEN - DEN HAAG
Pr. Mauritsplein 4 COMMISSIONNAIR IN EFFECTEN Teleph. 51243
Assuranties - Administraties - Bewaargevingen - Incasso's
Uitvoering te 's-Gravenhage, Amsterdam en Batavia

INHOUD: Een Lombok-herinnering. — Reisbrieven van den Heer H. F. Tillemma. — 't Vrouwenvraagstuk in Ned.-Indië. — Kunst, Kunstnijverheid en Huislijf. — Van Week tot Week. — Persoverzicht uit de Ind. Bladen en Tijdschriften. Uit de Eur. Pers. Uit de Inl. Pers. Uit de Chin. Pers. — Literatuur-Overzicht. — Suriname. — Curaçao. — Uit den Verren Vreemde. — Berichten der Afdelingen: Utrecht. — Mededeelingen. — Mutaties van 11 tot 18 Februari.

Een Lombok-herinnering
door
J. F. C. NIENHUIS.

Het was in December 1894. Een maand te voren was Tjakra Negara, na heftigen strijd, waarbij menig dapper soldaat het leven had gelaten, in onze handen gevallen. Met weergalooze doodsvrachting was de „poeri”, het vorsten-verblijf, tot het uiterste verdedigd. Doch nu het pleit was beslecht, de oude vorst, met vele van zijne verwanten, naar Java was weggevoerd en de overige vorsten-telgen den dood hadden gezocht, hadden de Baliërs het hoofd in den schoot gelegd. Alle tegenstand was gebroken.

Groote hoeveelheden wapens, van af de allernieuwste repeeteer-karabijnen tot de eenvoudige houten lanssen met metalen punten, werden dagelijks ingeleverd. De overwonnen Baliërs hadden maar één vrees, daar kwamen zij rond voor uit, en die was, dat de „Kompenie”, haar traditie getrouw, zou wegtrekken en de Sasaksche bevolking gelegenheid zou krijgen wraak te nemen op haar vroegere, thans door ons weerloos gemaakte, onderdrukkers en uitzuigers.

Die vrees bleek ijdel. Wel werden de overtollig geworden troepen geleidelijk naar Java teruggezonden, doch voorloopig zou op Lombok een flinke bezetting achterblijven. De troep rukte geregeld uit en doorkruiste het eiland in alle richtingen, terwijl de ambtenaren van Binnenlandsch Bestuur besprekingen hielden met de Inlandsche hoofden en regelingen troffen voor de vestiging van een nieuwe orde van zaken. Op deze wijze kreeg de bevolking, zoowel Baliërs als Sasak, al spoedig het besef, dat voortaan op Lombok, onder het rechtstreeksche bestuur van het Nederland-Indische Gouvernement, orde en rust zou heerschen en geen knevelarij of dwingelandij, van wie ook, zou worden geduld.

Het Vorsten-bestuur had afgedaan. De „poeri” te Tjakra Negara werd met den grond gelijk gemaakt, dagelijks was de Genie bezig met het door middel van dynamiet, uit elkaar doen springen van de hooge kleimuren. Tegenover de „poeri”, aan de andere zijde van den breeden hoofdweg, welke Tjakra Negara doorsnijdt, was een troepenmacht van ongeveer 400 man, in een ommuurde ruimte, een vroegeren „dewa-tempel”, ondergebracht.

De taak van den troep was niet zwaar meer, slechts voor machtsvertoon behoefde nog maar te worden uitgerukt, als een waarschuwing voor de bevolking, dat het ernst was met de bestendiging van den nieuwen toestand.

Zoo ook op den dag in December 1894, die voor het te boek stellen van deze herinnering, de stof heeft geleverd. Al heel vroeg in den ochtend was de geheele troep afgemarcheerd en eerst in den namiddag zou men weer te Tjakra Negara terugkeeren. Kort nadat de troep het bivak had verlaten stonden op het daarvoor gelegen plein, onder den grooten waringin, een 5-tal opgezadelde paarden gereed. De controleur zou dien dag met eenige Inlandsche hoofden naar Narmada gaan, het vroegere lusthof van den radja van Lombok, om daar verschillende andere Inlandsche hoofden te ontmoeten voor het houden van besprekingen. Al vrij spoedig na den val van Tjakra Negara was het civiel bestuur begonnen met dergelijke „koempolans”; de controleur had de opdracht den In-

landschen hoofden duidelijk te maken op wijze voortaan het land zou worden bestuurd.

Het was een heerlijke frissche ochtend, alleen de tropen die kent; de zon stond nog hoog aan den hemel toen de tocht werd aan Met flinken stap, afgewisseld met een korten ging het voorwaarts in oostelijke richting, een breeden lommerijken weg, die langzaam gestadig steeg. De geheele natuur ademde vrust. Links en rechts van den weg, zoo ver oog reikte, strekten de terrasgewijze aarjstvelden zich uit. In den aanleg van deze velden zijn de Baliërs meester, die nergens in geheelen archipel hunne wedergade vinden.

In het verre verschiet verhieven zich de top begroeiide berghellingen. Bij elke wending den zig-zag omhoog voerenden weg, werd het zicht anders, doch voortdurend bleef het schone rend mooi. Nu eens vloog plotseling een held gekleurde vogel uit het geboomte op, dat werd het oog verrast door een klaterend valletje, dat uit een rotsspleet te voorschijn Er was afwisseling genoeg.

Voorbij Tjakra Negara was de oorlogsfakkel gezwaaid, de woningen van de bevolking hier van het bombardement niet geleden. Narmada deed niets vermoeden, dat nog zo geleeden, in de nabijheid zoo fel was gestreden, zulke verwoestingen waren aangericht. Het verblijf van den radja was ongeschonden, de bouwen waren in de laatste maanden wel onderhouden, doch verkeerden toch in staat. Voor iemand, die sedert zijn komst op bok niets anders had gezien dan gehavende gen, zwart geblakerde muren, puinhoopen van de lucht gevlogen of stuk geschoten gebouwen door granaten omwoelden grond, leek dit alle wel in het bijzonder de kunstig aangelegde met de fontijnen en waterwerken, een in gezet „Duizend-en-één-nacht” sprookje.

Achter het lustverblijf waren terrasgewijze een hoogte van ongeveer 50 meter, steenen treden aangebracht, waarlangs het omlaag stortte, dat beneden in een grooten werd opgevangen. Op het hoogste punt bevond zich, als wachters bij een glazen koepel tempeltje, twee wanstaltige steenen draken, hunne monsterachtige koppen dikke waterstroom omhoog spoten.

Honderden menschen hadden zeker eerige werk gehad om, met gebrekkige hulpmiddelen, alles tot stand te brengen. Een glimp van den kracht en van denzelfden geest, welke het heeft gemaakt een reuzen-arbeid als den „Boedoer” te doen verrichten, moet ook h Narmada in het spel zijn geweest.

De vertrekken van het voormalige lusthof van den radja waren leeggehaald; dadelijk na val van Tjakra Negara en de verjaging van vorsten-bestuur hadden dieven, uit de Sasak bevolking, welke ons eenige jaren later nog genoeg zouden bezorgen, hun slag geslagen. vervoerbaar was had men meegenomen, de van de vertrekken waren kaal, het huisraad verdwenen. Wat men blijkbaar niet de waard had gevonden om te stelen, dat was helkleurige lithografieën van de Europeesche rende vorsten en andere aanzienlijke personen, welke in die dagen nogal in trek waren. Op was, dat geen enkel staatshoofd ontbrak. Bismarck en Paus Leo XIII hadden een gekregen, alleen geen beeltenis van een der van ons Vorstelijk Huis prijkte aan den wand.

Het duurde eenige uren alvorens de bespreking met de Inlandsche hoofden waren afgelopen. de goede zorgen van een hummer, te Narmada achtig, was intusschen in een der vertrekken het lustverblijf een eenvoudige maaltijd gereed zet. Op den vloer was een matje uitgespreid op te zitten en daar vlak voor stonden eenige pendende schotels. Een kommetje voor de sajor en diep bord voor de rijst darnevens, doch mes

Brandstoffenhandel H. HAVINGA
Oud-Gezagvoerder Kon. Paketvaart-Mij in Ned. Oost-Indië
Lid van de Vereeniging „Oost en West”
Leverancier van het Koninklijk Instituut
v. d. Taal-, Land- en Volkenkunde v. N.-I.
Kantoor: HOEKKADE 13a - DEN HAAG - TEL. 10624

Het aanbevolen adres
voor COMPLETE MEUBILEERING is het
Meubelhuis „Conrad”
Laan van Meerdervoort 220 - Tel. 3565
hoek Conradkade

The Mayfair School of Dancing

teaches modern ballroom-dancing, English and Continental styles, by special teachers from London, Dutch, English, French and German spoken. Privaatlessen, Clublessen, tea- en after-dinner dances in Engelsch milieu. Privaatlessen: 3 lessen 1 guinea (f 12.50). Clublessen per 3 mnd. f 15.—.

Juliana van Stolberglaan 288

The Hague

en en lepels onthaken. Naar inlandschen trant met de vingers gegeten. De controleur had er slag al van beet, behendig schoof hij de tusschen de vingers genomen rijst met den duim in mond. Bij de rijst een smakelijke sajor, wat geosterde kip en een paar gezouten eieren; ook onder lepel, vork of mes werd gesmuld!

In den middag werd Narmada verlaten en de weg naar Tjakra Negara aangenomen. Het was w'haast een droom; waren dat nu werkelijk de Baliërs, die nog geen maand geleden, in gevolg van hun vorst, tegen ons hadden gediend? Van vijandschap of haat geen spoor, inderdeed, geheel spontaan werden bliken van hardheid gegeven. Was er wel sterker bewijs moetaan te toonen dat het Lomboksche vorststuur meer gevreesd dan bemind was en de angst de veranderde omstandigheden als een ongevolg onlossing had aanvaard?

De schoone taak om in deze vruchtbare streken hart en voorspoed te brengen en de bevolking, behoud van hare eigen instellingen en gebruik rustig te laten ontwikkelen, was, nu het haar gezag was teruggetreden, verder voor het bestuur weggelegd.

De militair gezag had op Lombok zijn plicht geëindigd en zelfs meer dan dat. Doch nu het spannen van den strijd was verdwenen, werden de ongemakken van het leven te velde met den dag meer naar de stemming leed er onder. Het aantal van nam zienderoogen toe, de met kracht doorvoerde regentijd maakte het leven in de ongeriepe barakken ondragelijk. Vele ernstig zieke miens moesten met spoed van Lombok naar Java geëvacueerd, vooral ingewandsziekten vielen vele slachtoffers.

In December 1894 werd de Lombok-expeditie afgevoerd en begin Januari 1895 werd het laatste deel van de overtoollig geworden troepenmacht vanman ingescheept.

De voet was de erkentelijkheid en de vreugde waarde van Lombok teruggekeerde militairen werden ingehaald. Eerbewijzen en huldeingen leverden het bewijs, dat zoowel in Indië Nederland, niet alleen de Regeering, maar de burgerij, de dapperheid en het doorzettingsvermogen van Leger en Vloot wisten te waardeeren.

het op Lombok veroverde geslacht werd een, Koninklijk Besluit van 13 April 1895 no. 37 inderdeed, afzonderlijk kruis vervaardigd. Aan allen onderscheid van rang of graad, die tusschen Januari en 24 December 1894 deel hebben uitgegaan van de naar Lombok gezonden expeditie, troepen of zeemacht, of die bij de expeditie burgerlijk ambt of bediening plaatselijk werkzaam geweest, is een zoodanig kruis uitgereikt.

na dertig jaren, nu Lombok van een post land is geworden, dat meer opbrengt en kost en de gelederen van hen, die gerechtigd zijn tot het dragen van het Lombok-kruis, aansprakelijk zijn gedund, is de tijd gekomen om Indië Nederland wakker te schudden.

de overgeblevenen uit den Lombok-tijd menschen, die met geknakte gezondheid en ongeschikt voor verderen arbeid het Leger of de Vloot moesten verlaten. Zij hebben een schamel lotje gekregen en lijden thans gebrek. De milieusomsbepalingen van den tegenwoordigen tijd op die stakkers niet toepasselijk verklaard. heeft met hen afgedaan, het zijn als het uitgeknepen citroenen, die, tot niets meer waardig weggeworpen. Die oud-gedienden hebben niet genoeg om niet van honger te sterven, maar te weinig om menschaardig te kunnen worden.

is Nederland en Indië onwaardig, zelfs in tijden van Overgang, om hierin te beruschten, laat het dan niet met bitterheid, doch met dankbaarheid in het hart zijn, dat deze vete-

ranen op 13 April 1925, als herinnering aan den dag dat 30 jaar geleden bij Koninklijk Besluit het Lombok-kruis werd ingesteld, zich de jas omhangen waarop dit kruis is gespeld. Nog is het tijd!

Reisbrieven van den Heer H. F. Tillema.

Flores. (Vervolg.)

Wegen en woningen.

De aanleg van behoorlijke verbindingswegen is de groote taak van het bestuur. 't Geschiedt in heeren dienst. Contrôle op deze diensten door het Europeesch bestuur is zeer noodig en de ambtenaren doen dan ook hun uiterste best billijkheid te betrachten. Ben ik goed ingelicht, dan geeft men vaak een bepaalde taak op inplaats van een bepaald aantal werkdagen. Die taak wordt in verband met den aard van het terrein, den bodem e.d. zoo gekozen, dat de menschen ze zeer gemakkelijk in den tijd, dien ze moeten „opkomen”, kunnen volbrengen. Zijn ze binnen hun tijd gereed, dan gaan ze naar huis. Toch schijnt het dat nog misstanden voorkomen: volijverige radja's en kapala's eischen wel eens meer dan is voorgeschreven. Dit wekt dan ontstemming onder de bevolking.

Ik reisde dus te paard, de dragers voorop. Deze maatregel is nuttig, omdat ze anders ergens gaan zitten en men er bij aankomst in een bivak (pasanggrahan noemt men die slaapgelegenheden op Flores niet meer) soms even op moet wachten, wat hoogst onaangenaam is, daar men hongerig is en naar rust op het veldbed verlangt. Mijn paard was een uitgezocht kalm beestje, zoodat ik er heel gerust boven op zat. Maar het duurde niet lang of ik kreeg, wat men euphemistisch noemt: zadelpijn. Het rijden werd hoe langer hoe grooter kwelling. Er was niets aan te doen. Het vooruitzicht dit pl.m. 7 uur te moeten ondergaan, was niet erg bemoeidigend. De vreemde omgeving, de mooie natuur, het heerlijke klimaat verschaften evenwel wat compensatie, als pijn en vermoeidheid wat veel van de aandacht vroegen.

Het traceren der wegen op Flores is zeer moeilijk werk geweest. De officier der genie, die er mee belast is geweest, heeft alle eer van zijn werk. Honderden kilometers lang zijn ze, schitterende uitzichten heeft men telkens, duizenden kilo's dynamiet zijn er noodig geweest om rotsen te doen springen, reusachtige steenblokken te verwijderen.

De natuur van Manggarai, het deel van Flores dat ik doortrok, is veel minder dor dan Soemba. Er waren in den drogen tijd hier en daar nog kali's met water. De plantengroei was er ook veel overvloediger dan op Soemba, maar stond ver achter bij dien van Java. Menschen wonen er uiterst weinig. Hier en daar staan een paar huizen bij elkaar. Maar die woningen herbergen soms tot 120 menschen, zoodat men bij een huis al zou kunnen spreken van 'n kampong. Het zal een moeilijke taak zijn om die veel te dichte bewoning tegen te gaan. Toch zal het moeten! Het voedsel der menschen bestaat uit djagong (maïs). De menschen, die aan de wegen werken, binden hun rantsoen, een 8-tal kolven per dag, om hun middel en gaan hiermee op reis. Boven een vuurtje wordt de maïs gepoft. Dit is hun schamel maal. Thuis worden de kolven van hun zaden ontdaan en deze gekookt. Soms worden ze gestampt en met rijst vermengd gestoomd. Alleen bij feestelijke gelegenheden eet de Manggaraiër dierlijk eiwit in den vorm van varkensvleesch.

De mijnwormziekte.

In het Manggaraische heerscht de mijnwormziekte in hevige mate. Vermoedelijk is ze er autochtoon, want men vindt ze overal, zelfs in de meest afgelegen kampongs. Uit 15.000 faccesonderzoekingen

M. DIJKERMAN

LAARZENMAKER, DEN HAAG

Levert op elk gebied **SCHOEISEL** naar maat

In Modellen, Kwaliteit en Prijs concurrerend met de beste buitenlandse huizen.

Fred. Hendriklaan 198

Tel. 51384

De Heer en Mevrouw OOSTERBEEK—
Dijk geven kennis van de geboorte van hun
Dochter

Johanna Anna

op 15 Februari 1925.

APELDOORN, Arnhemsche weg 189.

ZUID-HOLLANDSCHE BRANDSTOFFENHANDEL

Firma J. KUIJER

— Levering —
van uitsluitend prima
— Brandstoffen —

Regentesselaan 276 Den Haag
Telefoon 35659

CONVERSATIE-CLUBS VOOR VERLOFGANGERS.

Vloeiend **ENG., FR., D., SPAANSCH**
spreken en corresp. in slechts **1 MAAND**.
Honderden dankbet. van hooggeplaatste Ind.
ambtenaren dagel. ter inz.

Inst. „SANDERS” 93 ORANJEPLEIN 's Hage.

P. B. v. MOORSEL & Co

Kerkplein 11-12 DEN HAAG Torenstraat 5

TELEFOON 12898

KARPETTEN
TAPIJTEN LINOLEUM
GORDIJNEN en LOOPERS

Speciaal adres voor het
inrichten van woningen

Firma VAN CAPELLE Jr. DEVENTER

Batikverven — Schabloneverven — Penschilderverven
— Schablonen — Batikteekeningen — Etc.

Artikelen voor:

Chineesch Lakwerk — Pastinello — Florescan Stencilling
— Brandschilderwerk — Etc.

Schriftelijke lessen. Cursussen in geheel Nederland
Verkoop en gros en detail. Postcheq. en Giroreken. No. 66058

P. VERSCHRAGEN KLEERMAKER

1ste Klasse Coupe en Afwerking
Uitsluitend **ENGELSCHE STOFFEN**

LEVERT TEVENS
ALLE VOORKOMENDE UNIFORMEN

Thomsonlaan 209 - DEN HAAG - Tel. 30343

STEN- EN FOTOHANDEL
D. DOOLAARD

Straat 18 - Den Haag - Telef. 33137

UNSTHANDEL
LIJSTENFABRIEK

adres v. verzond. n. Indië. Gratis verpakk.

G. J. R. VAN DER GAAG & ZON
 GROENMARKT 27
 TELEFOON N°. 12512
 DROGERIEN :: CHEMICALIËN
 DEPOT DER MEEST BEKENDE BINNEN-
 EN BUITENLANDSCHE SPÉCIALITÉS

Ringers Chocolade
 1ste klasse Ned. Fabrikaat RINGERS - Rotterdam
 Alkmaar

ART DE LA FEMME
 GEESTERUGWEG 37 RIJSWIJK (Z.-H.)
Nouveauté's in Dameshoeden
 Uitsluitend Parijsche modellen

MAISON DROUOT
 Fred. Hendrikl. 85
 Telefoon 52379
 DEN HAAG

Woning-Inrichting
 Beleefd noodigen wij U uit tot een bezoek aan onze Magazijnen en Modelkamers

Glans-, Wasch- en Strijkinrichting
 Boschlaan 45. Bloemendaal.

Ondergeteekende beveelt zich beleefd aan me onderstaande prijzen:

Gekleurde overhemden	30 ct.
Witte overhemden	35 & 40 "
Fronts	14 "
Manchetten (per paar)	15 "
Boorden	10 & 11 "

enz., enz.

C. GERRITSEN.
 Alle goederen zijn tegen brandschade verzekerd.

W. J. M. SIMONIS'
 BEDDENMAGAZIJN
 GROENMARKT 34
 TEL. 14420 DEN HAAG

GROOTSTE KEUZE LEDIKANTEN - MATRASSSEN DEKENS

ONZE „PHOENIX" MATRASSSEN (Gedep.) OVERTREFFEN ELK ANDER SOORT IN AANGENAME LIGGING EN SOLIDITEIT. HONDERDEN TEVREDENHEIDSBETUIGINGEN TER INZAGE

blijkt, dat het infectiecijfer zeer hoog is. Soms zijn in bergdessa's alle bewoners aangetast. Aan de kust, waar Bimancezen, Endehneezen, Boegineezen wonen, daalt het cijfer plotseling van b.v. 80 pCt. op 20 pCt. Op eilanden langs de kust gelegen, b.v. Boling, is het cijfer maar pl.m. 3 pCt. De oorzaken van het hoge infectiecijfer in Manggarai liggen in de huisvesting en de wijze van defaeceeren ('s nachts door den vloer op den bodem; men durft zich uit vrees voor de om het huis dwalende geesten niet naar buiten begeven).

Het huis zelf is donker, zeer dicht bewoond. De vloer is maar pl.m. 1 M. boven den grond. De zon kan er, ook al omdat het licht wordt onderschept door het uitstekende dak, niet onder schijnen. Dientengevolge is de grond onder het huis gelijkmatig warm vochtig, en daardoor een uitstekend milieu voor den groei en de ontwikkeling der met de faecaliën afgescheiden eerste ontwikkelingsvorm der worm. In regentijd is de ruimte onder de woning de speelplaats der kinderen; volwassenen komen er ook. Infectie is dus heel gemakkelijk. Overdag defaeceert men in de tuintjes bij huis, onder de koffieboompjes. Hier is het eveneens vochtig warm. Wel eten de varkens de faecaliën onder het huis op en merkt men geen stank, maar er blijven voldoende uitwerpselen over om den grond te besmetten. Uit bodemonderzoek bleek, dat 200 c.M³ grond vaak meer dan 800 larven bevatten. In grond van koffietuintjes afkomstig konden 20—25 stuks worden aangetoond. Minstens de helft dier larven zijn ankylostomen, de rest varkens- of hondenwormen. De besmettingswegen zijn door mond en huid. Vermoedelijk is de laatste de meest gewone. Bij onderzoek van politiedienaren, vrouwen en kinderen bleek het, dat de laatste twee sterk waren besmet, de eerste niet of bijna niet, wat wordt toegeschreven aan het feit, dat zij schoenen dragen. De hoofdbron der besmetting vormt het huis, met zijn uiterst dichte bewoning, met zijn geïnfecteerden bodem er onder. Bij Roeteng wordt nu op instigatie van den Duitschen medicus Lallemand en met krachtige hulp van den controleur Horst een proef genomen met ééngesinswoningen en diepe latrines hoog op palen gebouwd (1.75 M.), zoo, dat de grond er onder droog blijft door den invloed der zon. Moge die proef gelukken!

Mooi dokterswerk.

Het is hier de plaats den buitenlandschen arts een compliment te maken voor zijn groote belangstelling voor land en volk, die zich uit door harden arbeid in moeilijke omstandigheden, zeer zware tournées door uiterst moeilijk terrein. Door eigen aanschouwing acht ik mij gerechtigd deze warme hulde uit te spreken. Ik merk dadelijk op, dat ik nog meer buitenlandsche artsen met eveneens groote toewijding heb ontmoet (b.v. te Naumere en Merauke). Het wil mij toeschijnen, dat het werk dier medici, dat gepaard gaat met ontberingen, waarvan de op Java geplaatste arts geen flauw begrip heeft en met lichamelijke prestaties, waarvan ook niemand naar 't schijnt notie heeft, niet de waardeering ondervindt, die ze waard is!

Examen in paardrijden, maar niet in gezondheidsleer.

Het haemoglobinegehalte der menschen in de omstreken van Roeteng (pl.m. 1000 M. hoog) varieert van pl.m. 50—75 pCt. Is het wonder dat de menschen slap zijn? Aan malaria is het niet te wijten, want de millindex is pl.m. 4 pCt.

Eigenaardig is het voorkomen van ingewandziekten tegen den tijd dat de jonge djagong rijp wordt. De ziekte verdwijnt met den nieuwen oogst. Wellicht is die ziekte een vorm van pellagra, in Italië inheemsch.

Roeteng is, behalve om de proef, boven genoemd, om nóg een reden interessant. 't Is de hoofdplaats der afdeling. Vroeger was die gevestigd te Reo aan de kust. Sanitaire overwegingen hebben tot die

verplaatsing mee bijgedragen. Dit te constateerem stemt tot verheugenis!

Ik merk tusschen haakjes op, dat de aanstaande bestuursambtenaar verplicht is een bewijs over te leggen, dat hij kan paard rijden. College in gezondheidsleer is niet verplicht, examen behoeft er niet in te worden afgelegd! Het kunnen paardrijden is zeer nuttig, maar 't is nog wel te leeren, als men „in de rimboe" zit; met gezondheidsleer is dit niet het geval.

(Wordt vervolgd)

't Vrouwenvraagstuk in Ned.-Indië

door
 H. E. STEINMETZ.
 (Weltevreden).

Nauweliks van Europa terug in 1923, bezocht een openbare jaarvergadering van de Vereniging voor In- en uitwendige Geneeskunde te Weltevreden in de Haantjeskerk. Na loop ervan kwam Zuster C. H. C. Gunnink te zeggende: „De Indiëse Vrouwenraad is ter ziele! De leden (verenigingen) hebben te veel eigen zorgen om belangstelling te bewijzen voor algemene noden — en ik, ik kon het niet langer volhouden, daar ik te Soekaboemi sta 't beheer van zoveel'.....

Deze Hoogst-Verdienselijke had bij de opzittingsvergadering van de Vrw. Rd. in N.-I. zich willen laten opdragen 't voorzitterschap, daar aanwezigen getroffen waren door haar voortreffelijke, zij het voorlopige leiding. Uit bescheidenheid had zij bedongen slechts de waarneming in 't tijd en wijle 'n dame van invloedrijke positie reid bevonden zou blijken definitief deze waardigheid te vervullen.....

De Vrouwenraad is dan ten onder gegaan, andere goede en nuttige dingen in de na-oorlogstijper.

Zou hij bezweken zijn (1923), had Mevrouw van Limburg-Stirum Indië niet twee te voren verlaten? Natuurlijk niet. Deze Beschermer had immers reeds bij menige andere gelegenheid haar daadwerkelijke belangstelling bewezen — zou zij, met haar uitgebreide wereldlijke kennis, in zo verschillende centra opgedaan, ongeveer geraden hebben?: „Wacht 'n wijle, deze na-oorlogswalm, die over de hele wereld deed alleen influenza en zedenverwildering, zeker en zeker gloren: 'n nieuwe, 'n blijder, waarin door schade en schande eindelijk en eindelijk wijzer geworden verbaasd erkennen: hoe zij eindelijk en eindelijk er op losgelatenen al wel belend en elkaar aanwakkerend, maar laats op wereldschaal, door 't neutraal verklaard de helmen met bloemen getooid, verwoesting ken... en zondigden tegen 'n reeds twee jaar verkondigde, bezworen leer van algemeen naastenliefde — dus ook internationaal, overdoornstaketsels van ras, van land, van natië, kring, ja van sekse! Nu daagt 'n lang beloofde van werkelijkheid geworden levensvreugde, langer ten koste van anderen; waarin 'n iegeloven zal worden tijd en gelegenheid tot gelukkig krijving van zich en van allen, waarin zich meerdere voelen en tonen geen d'êre meer heeft. En de Vrouwenraad kan sen werkzaam blijven, zijn zinspreuk toevoegende: „Gelijk gij wilt, dat U den menschen doen zal, gij hun desgelijks", en vooriggaan met zijn arbeid met de bewondering-wekkende resultaten binnen zo korte tijd en in weerwil van vele bemerkingen, toch reeds verkregen". En zou dit

1) De hooggeachte schrijver wil ons, naar we hooren verontschuldigen wanneer in zijn beschouwingen en daar tegen het stelsel-Kollewijn, dat we niet heerschen, is gezondigd. — Red. Kol. Weekbl.

DANKBETUIGING.

aan den Heer Dr. v. d. POORTEN, Kruidkundige, Nobelstraat 1a, 's-Gravenhage, voor de genezing van kanker in de borst, temeer daar onze huisarts geadviseerd had om te laten opereeren. (w.g.) Mei. TREELING, Rietveld, 31b, Delft

W. DIL Jr., Sumatrastraat 348
 TELEFOON 10198 b. d. Koninginnegracht

Levering van alle soorten VERSCHÉ, GEROOKTE en GEBAKKEN VISCHWAREN.
 GROOTE SORTERING VISCH-CONSERVES

L. J. VAN DER WAAL
 DAMES- en HEERENKLEEDERMAKERS
 PAUL KRUGERLAAN 22, DEN HAAG
 UITGEBREIDE COLLECTIE STALEN
 BILLIJKE PRIJZEN.

HOTEL-RUBRIEK

AMERSFOORT

Hotel-Café-Restaurant „Monopole“
 Vis à Vis Station • Telef. Interc. 41
 Directeur STREEPKERK TEN KLOOSTER, Lid der Ver. „Oost en West“

BLOEMENDAAL

BESCHIKBAAR. Hotel „RUSTHOEK“ Bloemendaal
 REIJNDERS, Prop. Lid der Ver. „Oost & West“

'S-GRAVENHAGE

Hotel Pension „Insulinde“, Bankapl. 2, Den Haag, Tel. 11486. Dir. bij Schev. B. Str. k. en w. op delogeerk
 PENSION „QUIST“ Stadhoudersplein 17-19 Tel. 51-23

Hotel Rest. „DUINOORD“ Sweelinckplein Spec. bezocht d. Ind. Fam. OOSTERWIJK & V. D. LUUR
 Pension „VAN ARNHEM“ 77 Gr. Hertoginnelaan Tel. 30965. Kamers beschikbaar.

Hotel „Promenade“, Oude Schev. weg 21, Tel 50454 Prachtige ligging. Matige prijzen.
 VILLA GRETHALIA Pension Stouthamer L. de Colignyplein 14 kamers met volledig pension vanaf f 50.— per maand.

Restaurant RITZER, Parkstraat, Telefoon 13903, Menu f 1.25, Soep, Schotel naar keuze, Pudding.
 BESCHIKBAAR.

BESCHIKBAAR. Huize „Elisabeth“, Valkenboschkade 670 en 672. Familie-Pension voor Dames en Meisjes.

Pension W. WILLEKE, Lubbecksstr. 57-59, Den Haag Fam. Pens. Ref. van voor-aanst. Ind. Fam. voorh.
 BESCHIKBAAR.

ROTTERDAM.

BESCHIKBAAR. BESCHIKBAAR.

Hotel Pension v. d. Laar
 GEVERS DEYNOOTWEG 91 TELEFOON 52564

Prachtig en rustig gelegen tegenover het groote badhotel „Kurhaus“, één minuut van het strand en bij de haltes der trams naar Den Haag en Rotterdam.
 Stroomend water. Electricisch licht.
 Pensionprijs vanaf f 5.— per dag per persoon.
 Bij lang verblijf conditiën nader overeen te komen.
 Het geheele jaar geopend. Auto-Garage bij het Hotel
 Aanbevelend J. J. V. D. LAAR, Eigenaar.

MAISON BLOM

2e Schuytstr. 77-79 - DEN HAAG - Tel. 33703

Het adres voor
 Diners aan huis bezorgd

Kasteel „Oud-Wassenaer“

Telefoon Kievit 571
 15 minuten per Electr. Tram van Den Haag
 Tramhalte Stoeplaan

Het geheele jaar geopend

Alle comfort Matige pension-prijzen

Holl.-Indisch Restaurant „NOBACK“

Sweelinckstraat 158 Telefoon 36257

Tevens uitzending van Holl. en Ind. Diners.
 Rijsttafel . . . vanaf f 1.25, f 1.50, f 2.— en hooger.
 Holl. Diners . . . vanaf f 0.70, f 0.95, f 1.25 en hooger.

Beleefd aanbevelend, MEVR. NOBACK
 Pension Restaurant Sweelinckstraat 158

MATHEU PIETERS

Art. Photographe
 PRINSESPLAAT 90 (en lage Molenstr.)
 LA HAYE
 Geopend van 9-6 uur
 Zondag en Feesdagen gesloten

verandert, zoodra het hek van de dam is. Dus: slechts gelegenheden openen. Te meer, waar ze het reeds heeft in de dessa.” Lid Djadjadiningra (Regent van Serang, Noord Bantam), tans van Batavia: T.a.v. bezwaren tegen actief en passief Vrw. Kiesrecht: „Gehele Volksraad zal wel er vóór zijn. De ontwikkeling van het Inl. volk begint van boven af, ook t.a.v. de Vrouw. Hoevele vrouwlike beambten bezetten hier niet de bureaux! Waar de hoofdgeld-betalende desaman Kiesrecht heeft (n.l. t.a. van 't verkiezen van 't desahoofd) is het onbillik bv. een Inl. Onderwijzeres uit te sluiten.”

En evenzeer vergeefs verklaarden nog 't volgende de leden: Soetadi (journalist te Solo; geen lid van pol. partij, voorstander der Theosophie): „de adat verzet zich niet tegen 't vrouwenkiesrecht in de desa”. (Volgens Mr. C. zou ook de godsdienst er zich tegen verzetten). Lid Soejono (Regent van Pasoeroean; die te voren in Kedoe gediend heeft): „De praktijk heeft uitgewezen, dat in de meeste desa's de vrouwen wel degelijk het Kiesrecht uitoefenen.”

't Amendement Kerkkamp c.s. viel met 17 stemmen vóór, 18 tegen. Van de voorstemmers waren er 12 Inlanders uit verschillende streken van N. I. (dit worde hierbij gevoegd met 't oog op de adat; onder de tegenstemmers slechts 3). Het ging vrijwel links tegen rechts.

Aangenomen werd een amendement van Engelenberg, Roep (Pol. Ec. Bond). Bergmeijer (Chr. Eth. Partij): „Mogelijkheid om vrouwen te kiezen tot „kiesman” werd aangenomen zonder hoofdelike stemming. (Wor'dt vervolgd).

Kunst, Kunstnijverheid en Huïsvlijt.

Indrukken van het Java-Congres door

G. VAN BERESTEYN-TROMP.

(Vervolg).

Op Vrijdag 26 December des morgens te half 7 had een excursie plaats naar de Prambanan-tempels, onder leiding van den Oudheidkundigen Dienst, terwijl door den voorzitter daarvan, dr. Bosch, reeds den vorigen avond over die zeer belangwekkende bouwvallen en hun tegenwoordige restauratie onder leiding van den heer Perquin, een doorwrochte voordracht met licht-beelden was gehouden. Het zou te ver voeren, daarvan hier een beschrijving te geven, wij moeten volstaan met de mededeeling dat alle bezoekers, de Javanen niet het minst, diep onder den indruk kwamen van het vele schoone, dat nog in brokstukken over is van dezen buitengewonen monumentalen Ciwaitischen tempel, die in fijnheid van opvatting en uitvoering niet voor den Boroboeoer onderdoet.

Ten onrechte meenden sommigen in de groote weelde en beweging van ornamentiek een soort van verval der kunst te moeten zien. Dr. Bosch wees met voorbeelden in zijn pakkende rede aan, dat de Dyonische, meer levendige uitingen van kunst der Prambanan-tempels, minstens even hoog staan als die der rustige, Apolinische opvatting, welke in den Boroboeoer-stoepa tot uiting kwam.

Het was niet goed gezien van de organisators van het congres, om op den tocht naar den Prambanan nog een excursie naar de meest typische gedeelten van Djocja en de kunstnijverheids-arbeiderswijk, Pasar Gedé, te laten volgen.

Dat was te veel van het uithoudingsvermogen van de congressisten gevegd, te meer daar om halfzes het debat werd voortgezet en te halfnegen dienzelfden avond de voorstelling plaats had van de *Wajang orang: Samba Sebit*, door Z. K. H. den Sultan van Jogjakarta aangeboden.

Op het gevoerde debat komen wij later terug; liever willen wij hier eerst trachten den diepen indruk weer te geven, welken het prachtige dansspel op ons gemaakt heeft.

Dit was van een volmaakte schoonheid, die wel een juist en verheven beeld gaf van wat inderdaad de Javaansche cultuur in een harer opperste uitingen geven kan.

Haagsch Instituut voor Handelsopleiding

AZALEASTRAAT 51 — 'S HAGE

Mondelinge en schriftelijke cursussen
 Boekhouden voor examens en practijk • Staats-huishoudkunde en Statistiek M.O. • Staatsinrichting M.O. • Nederl., Fransche, Duitsche en Engelsche correspondentie
 Methodisch spreken.

UITSLUITEND BEVOEGDE LEERKRACHTEN

Pension Mevrouw OP 't HOLL

KRULLELAAN 37

Munt uit door goede keuken
 en billijke prijzen

Wor'dt door gegoede Indische Familie's aanbevolen

Zoo schreef de verslaggever van *De Locomotief* recht.

Reeds bij de eerste machtig dreunende tonen het Javaansche orkest, de beste artisten bespeelend één der achttien voltallige gamelans van den soerabaja doortrilde een groote emotie de overvolle feestzaal. Ook van heinde en verre uit den omtrek was groote volksmenigte toegestroomd, die daarbuiten stille aandacht tot den volgenden morgen de verandering met de haar begeleidende muziek ademde.

Reeds in de ouverture lag, als bij iedere grootzinnige, het geheel besloten, in fijne nuanceeringen gevoelselementen uit dit stuk weergevend: de zachte en de ellende van twee menschen, die elkander minnen; zij de gemalin van vorst Soetedjo, hij de van Batara Kresna. Onheilspellend zwaar klonken slagen op de sonore gongs, in een onweerstaand rythme den gang weergevend van het wrekende lot, de straf als gevolg van een wederrechtelijk. Deze openingsmuziek was in haar expressie diep roerend, de ware voorbereiding tot het spel, dat zijn onderdelen van regie, dans, zang, begeleiding, grimeering en toel waarlijk volmaakt te noemen. Zoo iets kan men nergens anders ter wereld vinden dan in de Javaansche Vorstenlanden. Het maakte onvergetelijken indruk.

En als men daarbij bedenkt, dat de tweehonderd medespelers geen beroepsacteurs zijn, doch personen uit de onmiddellijke omgeving van den sultan, zich aangekomen tot het vervullen der verschillende rollen, vrijwillig daarvoor aanmelden, en, tusschen hun gewone werkzaamheden door, vier maanden lang dagelijks een paar uur gezamenlijk voor repetitie dan moet men toch wel tot de overtuiging komen dat zulk verheven wajangspel den Javanen in het algemeen, zit, een heilige cultus voor hen is. Geen wonder dat iedere toeschouwer, wiens gemoed er ontwaant voor is, onweerstaanbaar onder de machtige beelden er van komt!

Den 27sten December werden reeds om 9 uur 's ochtends de besprekingen voortgezet omtrent de te nemen congresse gestelde vraag: *Welke waarde hebben de oud-Javaansche monumenten voor de huidige en toekomstige Javaansche cultuur?*

Den vorigen middag hadden de inleiders: Ir. K. Bosch, Ir. K. J. H. van Leeuwen, Dr. Radjiman, Ir. H. Maclaine Pont reeds in *Djawa* hun verspreid praeadvies nader toegelicht.

Eerstgenoemde had er nog eens den nadruk op gelegd — gelijk dr. Kraemer vroeger reeds in bekende studie heeft gedaan — dat z.i. in alles van den vreemde op Java aan intellectuele waarden en werd gebracht, het mystiek element direct tot Javaan spreekt, terwijl het logisch-wetenschappelijke hem een even wonderlijke zaak zal blijven, die meesten Westerlingen juist die geliefde Javaansche vattingen lijken.¹⁾

Een brandend vraagstuk, naar aanleiding van onlangs verschenen geschrift van prof. Wolff, maker, weer opklaarend, is: in hoeverre de Midden-Javaansche monumenten van Midden-Java het geestelijk domein kunnen genoemd worden der huidige Javaansche cultuur. Maclaine Pont bestrijdt des professors al te lieve, weinig wetenschappelijk uiteengezette meening die z.i. op voor de Javanen kwetsende wijze als zouden deze part noch deel hebben aan de doesche monumenten.

Dr. Bosch meent terecht, dat als het besef bij Javanen gewekt is, dat de oude monumenten — even wie hun makers waren — niet alleen Hindoe-Javanen, tien eeuwen geleden, maar ook de thans levende generatie, wijsheid te verkopen hebben in een bloemrijke en zinrijke taal²⁾, die vertrouwd in de ooren klinkt, men er van overtuigd kan zijn, dat de kiem gelegd is, waaruit oprekkende en bewondering voor de kunst zich ook zullen ontwikkelen.

Of die bewondering zich uiten zal in een architectuur, beeldhouw-, dicht- of danskunst, in het Javaansch toneel, of zij een prikkel zal tot zelfstandig wetenschappelijk onderzoek³⁾, ommekeer te weeg zal brengen in de religieuze cultuur.

1) Immers niet alleen van de Javanen, maar van alle volken thans naar verinnerlijking van levensopvatting zoeken.
 2) Het kwam mij ter oore, dat het thans menig Jong-Javaan in 't oog is, dat dit onderzoek ook nu weer, wat Mod. opait betreft, Europeanen ter hand genomen is.
 3) In het Westen staan thans wij, vrouwen, in dit opzicht slechts den Javanen en den Oosterling in het algemeen, dan de materiele, techniel overontwikkelde man.

J. L. DEBIJE : DEN HAAG

Weimarstraat 171 A en B Telefoon 355

IJzerwaren, Gereedschappen

voor Vaklieden - Amateurs

Verzending naar de Tropen onder garant

FIRMA H. MOLIER
BOEKBINDERIJ EN
LINIËERINRICHTING
HOUTMARKT 28-30
'S-GRAVENHAGE TELEF. 10704

Tandarts LEO Mc SON

Prinsessegracht 6 Teleph. 10477

verzoekt de patiënten telephonisch
aanvraag

Rahinol behandeling [voor pijnloos
zenuwbehandeling]

J. Bryan †. Te Utrecht is overleden de gep. luit.-kolo-
nel van het O.-I. leger J. Bryan.

Indologische leergang. De vijftiende Indologische leer-
gang wordt gehouden van 16 Maart—13 Juni a.s.
Men kan zich laten inschrijven ten kantore van
de afdeling Volkenkunde van het Koloniaal In-
stituut, Keizersgracht 690 te Amsterdam.

Prof. dr. A. van Bijlert †. Te Wageningen is den 9en
Febr. op ruim 60-jarigen leeftijd plotseling over-
leden prof. dr. A. van Bijlert, hoogleraar in de
Tropische landbouwkunde aan de Landbouw-
hogeschool aldaar.

Petroleum-vondst. Aan de N. R. Ct. wordt uit Batavia
geseind: De Bataafsche boorde een geweldigen
spuiter aan te Kedawang in het Tjepoesche, die
losbarste toen de boring 780 meter diep was. De
buisen werden opgeperst en de zware boorinstru-
menten gedeeltelijk opgeslingerd; de boortoren is
verwronen.

Amsterdam en Batavia. In een, ook voor belangstel-
lenden toegankelijke, vergadering van het Kon.
Ned. Aardrijkskundig Genootschap op Dinsdag 24
dezer, in het gebouw De Ruijterstraat 67 te 's-Gra-
venhage, spreekt de heer L. van Vuuren. Het
onderwerp is: Parallellen in de ontwikkeling van
Amsterdam en Batavia (met lichtbeelden).

Regent van Semarang naar Nederland. De Regent van
Semarang en zijne echtgenote gaan 29 April a.s.
per Rindjani voor een korten tijd naar Nederland.

De Gouverneur van West-Java. Officieus wordt gemeld,
dat met 1 September de benoeming te verwachten
is van den heer W. P. Hillen tot gouverneur van
het gouvernement West-Java. Twee maanden van
te voren zal hij ontheven worden van zijn direc-
teurschap. De residenten van de Preanger en van
Batavia gaan, tegen den tijd van de gouverneurs-
benoeming, met pensioen. De zetel van den gou-
verneur zal te Batavia gevestigd zijn. De heer Hil-
len heeft het ambt eerst aanvaard na herhaalden
aandrang van den landvoogd. (Aneta, 14 Febr.).

Onderzoek economische toestand. Volgens Aneta is de
controleur L. R. Fievez de Malines van Ginkel be-
last met een onderzoek naar den economischen
toestand van de inlandische bevolking.

De Indische faculteit te Utrecht. Naar de Telegraaf ver-
neemt komen voor het bekleeden van een profes-
soraat aan de Indische faculteit der Utrechtsche
Universiteit ernstig in aanmerking Mr. J. A. Neder-
burgh, Prof. Mr. J. C. Kielstra en Dr. C. Gerretson.

Vischvijvers en Malaria. 13 Febr. hield Dr. A. L. J. Su-
nier te Leiden een voordracht over: „Vischvijvers
en Malaria in Ned. Oost-Indië”, waarvan een ver-
slag is opgenomen in de N. R. Ct. van 14 Febr.
(Avondbl.).

Huldiging nagedachtenis Van Heutsz. Het hoofdcmité
tot huldiging der nagedachtenis van Generaal Van
Heutsz stelt zich voor een monument te doen ver-
vaardigen, waarbij de beeltenis van Van Heutsz
naar voren treedt, en dat tevens getuigenis aflegt
van het werk van dezen grooten Nederlander.

Het ligt in de bedoeling, in overeenstemming
met de wenschen van het Amsterdamsche gemeen-
tebestuur, het monument in een park te Amster-
dam op te stellen.

Men heeft zich bovendien voorgenoemen, op het
graf van Van Heutsz, nadat het stoffelijk overschot
naar het vaderland teruggebracht zal zijn, een een-
voudig gedenkteeken te plaatsen.

Eeredoctoraat Dr. IJzerman. De Technische Hooge-
school te Bandoeng verleende het eerste eere-do-
ctoraat in de technische wetenschap aan den heer
J. W. IJzerman, die in 1920 doctor honoris causa
werd in de faculteit der letteren aan de Universi-
teit te Amsterdam.

Pest op Java. In de week van 23 Dec. 1924 tot 1
Jan. 1925 werden in totaal 865 pestgevallen gecon-
stateerd, waarvan in de afdeling Wonosobo 28;
Temangoeng 154; Magelang 34; Djoejakarta 7;
Soerakarta 68; Bojotali 113; Klaten 111; Salatiga
97; Kendal 14; Semarang 4; Tegal 16; het regent-
schap Batang, afdeling Pekalongan 44; het regent-
schap Bandjarnegara, afdeling Poerbolinggo 175.

Verzet op Madoera. In de dessa Banjoeboem (district
Bangkalan) op Madoera zijn een hoofdagent en een
agent van de mantripolitie bij het onderzoek van
een geval van landrente-ontduiking door de be-
volking vermoord. Verscheiden aanvallen werden
gedood. Geweigerd werd de lijken uit te leveren.
Een dader is gearresteerd. De controleur is met
politie derwaarts vertrokken.

H. ISERIEF & ZONEN

Plein h. Korte Poten 1 - 's-Gravenhage - Tel. 10299

Specialiteit wollen en katoenen Tricotondergoederen
Kousen, Handschoenen, Onderjurken enz.

Dr. RASUREL Wollen Onderkleding

van Natuurwol met
Turfvezels voor Heeren, Dames en Kinderen

Bijzondere Verkoop-Tentoonstelling

van Werken van verschillende bekende Meesters
TEGEN ZEER LAGE PRIJZEN.

Th. Baumgartner, W. Thony, I. L. Jongsma, H. Dekker
Chr. Soer, Stengelin, A. J. Zwart, J. v. Rossum, P. de
Regt, E. Moll, M. v. Waning, G. Munthe, B. Viegens,
B. Brouwer, T. Offermans, W. Wijens, C. Koppenol,
Henricus en J. Leurs, gedurende de maand October,
in de KUNSTZAAL ZHEESTRAAT 65a
naast Panorama Mesdag
Dagelijks van 10 tot 5 uur Toegang Vrij

Melkinrichting

„HET ZUIVELHUIS”

Dagelijksche bezorging door de geheele stad van
Melk en alle Zuivelproducten.

Scherp concurrerende prijzen.

Adres: Westerbauwstraat 26-28 - Telefoon 33512

Rij-Ondericht
Pensionstallen
Handel in Luxe Paarden

Duinstr. 6 : Tel. 50016
... SCHEVENINGEN ...

Koninklijke Paketvaart-Maatschappij.

Geregelde mail-, passagiers en-
vrachtgoederendienst.

tusschen de havens in den Nederlandsch-Indischen
Archipel, in verbinding met Singapore, Penang en
Australië

Uitvoering dienstregelingen zijn verkrijgbaar bij de
Directiën te Amsterdam en te Batavia.

Van Fabrikant tot Particulier

is het voordeelgigst, onbetwist.

Vindt U de prijsopgave van Uw verwerk abnor-
maal hoog, ontbiedt dan eens

PARDON & Co. HUIS-
SCHILDERS
Bankastraat 107a - 's Gravenhage
zij werken zelf.

BURGERS' FOTOHANDEL

STEENSTRAAT 84 - ARNHEM.

EN GROS EN DETAIL

Tropencamera's, 9 x 12, dubbelbodern uittrek, voor platen
en filmpacks, hoogfijn gepolijst, zwaar koper beslag, geel
leder balg, koperen chassis in étui, dubbel anastigmat,
f: 4.5 in compur ad f 85.- per stuk.

Prima metalen Tropencamera's, 9 x 12, dubbel bodern
uittrek, voor platen en filmpacks, dubbel anastigmat,
f: 5.4 met 3 chassis in étui ad f 45.- per stuk.

Metalen Tropencamera's, 9 x 12, tandradinstelling E. R.
applanat f: 7.2 ad f 17.50 per stuk.

Prima Klappcamera's, 9 x 12, met 2 chassis, applanat f: 8
ad f 9.75 per stuk.

Filmpack Chassis, 9 x 12, ad f 1.60 per stuk.

Cassetten, 9 x 12, ad 55 cts. per stuk.

Automatische Ontspanner voor moment ad f 3.25 p. st.

Automatische Ontspanner voor tijd en moment 16.- p. st.

Metaal Stativen, 4-deelig, f 3.50 per stuk, 5-deelig f 4.50
per stuk, 7-deelig f 5.75 per stuk. alle prima koper.

Ledertasschen, 9 x 12, krokodilpersing, fluweel gevoerd,
ad f 5.25 per stuk.

Verder AGFA Filmpaks en Rollfilms, etc.

Conditie: 1/2 bij bestelling, 1/2 onder rembours.

Verpakking 3 pCt. der factuurwaarde.

Bij Engrosafname reductie.

Dames- en Heerenkleermakerij H. C. ZIECK

van Slingelandtstraat 154, bij het Fred. Hendrikplein
TEL. 52298 - DEN HAAG

Vraagt mijn uitgebreide
collectie in **Whipcord en Tropical**

Prima Stoffen. Billijke prijzen.

Heeren Costumes v.f f 60.- Dames Costumes v.f f 70.-

Atelier v. Reparatie, Keeren, Chem. Reinigen en Oppersen

beschouwing der intellectueelen..... er is niemand die
aangaande een voorspelling zou durven wagen.
Dr. Bosch besloot zijn inleiding met de woorden:

„Met vertrouwen zal men de toekomst tegemoet
gaan. Als kiemkrachtig zaad wordt uitge-
strooid, wie zou dan wanhopen, dat de akker eens
een rijken oogst zal voortbrengen?”

Behalve de geestverwanten van Prof. Schoemaker,
beslist twijfelen aan de vruchtbaarheid van den
toekomst, waren wel alle debaters en zeker ook alle aan-
belangstellenden 't in deze met den prae-advie-
eens. Niet 't minst de theosofen, met hun bekwa-
veel-belezen en bereidsden, welsprekenden woord-
voerder, Ir. A. van Leeuwen.

Cultuur, zegt hij, is eigenlijk cultuurbeweging, en
deze is het oude het fundament voor nieuwe idee-
en die de richting zullen bepalen van de cultuur-
in de naaste toekomst. Voor de uitvoering in
dit verwijs hij in zijn prae-advies naar de uit-
voering van Ir. Maclaine Pont: dat het wakker roepen
der Javanen op bouwgebied zeer wel
is, mits de leiders de kennis van hunne archi-
tectuurgeschiedenis beschouwen als een handleiding
tot verbetering van hun eigen omgeving,
niet als een bron van aesthetisch genot.
Van Leeuwen wil hierin echter niet alleen de Ja-
vanen, maar alle Indonesiërs betrekken. Doch zoover
gaat zij, die niet gelooven in een mogelijke vereeni-
ing in welk opzicht ook van alle volkeren in den
Indischen Archipel, natuurlijk niet met hem meegaan,
als alle aanwezigen hem kunnen volgen in
zijn uitvoerig betoog betreffende zijn indeeling, zijn
klassificering van Kunst, Religie en Filoso-
fie trouwens weinig afdoet tot het aanneembare
zijn eindbetoog: „De beteekenis van het oude ligt
in zijn vorm, maar in zijn wezen, als grondslag
van het nieuwe.” (Slot volgt).

Van Week tot Week.

10-16 FEBRUARI.

Centralisatiecongres. Het volgende decentralisatie-
congres wordt met Pinksteren te Soerabaja ge-
houden. Het onderwerp der prae-adviezen zal zijn:
„Communale overheid en bedrijfswinst”. Prae-advie-
zers zullen zijn de heeren Dijkerman en Mr. dr.
Steinmetz (Loc.).

Klapperolie in Nederland. Gedurende de eerste
maanden van 1924 werden in Nederland 1.113
ton klapperolie ingevoerd. Hiervan was niets uit
Ned.-Indië afkomstig.

Uitsicht op vergaderingen. Aneta seint dat in de Java-
sche Courant een Kon. Besluit is afgekondigd,
waaraan het doel is een verscherping van het toe-
zicht op vergaderingen van staatkundigen aard.

Overzeesche zeerovers. De boot van de Paketvaart Van
overstraeten is van Singapore naar China vertrok-
ken met prikkeldraadversperring aan de dekken.
De officieren zijn bewapend, met het oog op zee-
rovers. (Aneta, 10 Febr.).

Assistent vermoord. Een contract-koelie vermoord-
de op de Tamiangsche onderneming Batangara
van de Batangara Cultuur Maatschappij den assis-
tent Bauning door messleken. (Aneta, 10 Febr.).

Nacht C. J. de Jong †. Te 's-Gravenhage over-
leden op 75-jarigen leeftijd de heer C. J. de Jong,
schout-bij-nacht-titulair, oud-chef der afd. Hydro-
graphie van het Dep. van Marine. De overledene
was ridder in de Militaire Willemsorde en van
den Ned. Leeuw.

In beslag genomen. Het te Bandoeng verschij-
end orgaan Soerapati is in beslag genomen we-
gens een hoofdartikel tegen de Regeering. (Aneta,
10 Febr.).

Retour naar Indië. De directeur-generaal der
T. brengt in herinnering, dat thans alle soor-
van voor Nederlandsch Oost-Indië bestemde
schepen (regeerings-, dringende, gewone, uit-
de en pers-), welke niet van een via of de
wijzing „draad” zijn voorzien, voor rechtstreek-
overbrenging langs den radioweg Amsterdam
Bandoeng in aanmerking komen.

M. de Bruijn †. Te 's-Gravenhage is in den onder-
dom van bijna 86 jaar overleden de gep. majoor
van het O.-I. leger, R. J. G. M. de Bruijn.

Ophuizen †. De gep. assistent-resident H. van
Ophuizen is op den leeftijd van bijna 47 jaar te
's-Gravenhage overleden.

VERKOOPHUIS

Wegroot Hertoginnelaan 101

SPECIAL VOOR INDISCHE FAMILIES
INGERICHT

Bestaat ruim 25 jaar

DAGELIJKS GEOPEND VAN 10 TOT 4 UUR

GALERIES DE FRANCE
FAHRENHEITSTRAAT 745
Bereikbaar met Lijn 3-7-12

AFDEELING
DAMESKLEEDING
LINGERIES
HOEDEN
EN KOUSEN

UIT DE VERTE
stelt de Radio U in staat de Savoy-Havanah Band te Londen te hooren

VAN DICHTBIJ
kunt U echter de **RUSSIAN NORTH STAR** hooren in het **PALAIS DE DANSE** Bezuidenhout II - Den Haag
Orchestre the Russian North Star Jasz Band. Dir. GEORGE NANCKCHOUNIAN.

Elken Zaterdag en Zondag Matinee v. 3.30 tot 5.30 u.

E. J. VAN WESSEL
FREDERIK HENDRIKLAAN 68-70

VLEESCHHOUWERIJ
RUND-, KALFS-, VARKENS- EN LAMSVLEESCH
FABRIEK VAN TOEBEREIDE WORST- EN VLEESCHWAREN. UITSLUITEND 1e KWALITEIT INLANDSCH VLEESCH

Prijscouranten worden op aanvraag gaarne toegezonden.
Dagelijksche bezorging in Den Haag en Omstreken.
Prompte en vlugge bediening.

TELEF. 53634 (3 lijnen) - DEN HAAG.

N.V. „CIBEM“
Comm. Industr. Bouw- en Expl. Mij.
Valkenboschkade 400, DEN HAAG
TELEFOON 31029

BOUWT
INSTALLEERT } **Uwe woningen.**

ONROESTBAAR STAAL
Tafel-, Dessert- en Fruitmessen worden niet meer aangestast door azijn, mosterd, fruit, enz. Messenplank onnoodig. Alleen afwassen. Voordeelige prijzen

Het Ideaal voor de Tropen

FONDERIE'S STAALWARENHANDEL
Gevestigd No. 1839 Achterom 17, Den Haag Tel. 13602
Alle Staalwaren in de grootste sortering verkrijgbaar

Wegens Liquidatie-Uitverkoop worden in groote partijen
WOLLEN JAPONNEN
tegen zeer goedkope prijzen uitverkocht.
GELEGENHEIDSKOOPJES VOOR INDIË.

SPIJSTR. 40 J. SCHULTE DEN HAAG

Persoverzicht uit de Indische Bladen en Tijdschriften.

UIT DE EUROPEESCHE PERS.

De Rechtshoogeschool en de Indische bestuursdienst.

De *Locomotief* (8 Jan.) publiceert naar de letter hetgeen minister De Graaff ten aanzien van „de *Leidsche kwestie*” — het geschil inzake de bestuursopleiding — had mede te deelen aan de Kamer. De algemeene bestuursleiding, zoo oordeelt Z.Exc., moet in handen blijven van in het moederland opgeleide Nederlanders, afkomstig hetzij van daar, hetzij uit Indië. De opvatting toch van den minister Cremer, dat een opleiding in Indië, buiten aanraking met Nederland, voor ambtenaren, die in Indië het Nederlandsch gezag hebben te vertegenwoordigen, onmogelijk kan voldoen, is, naar het gevoelen van den minister, volkomen juist. Voor de toekomst, waarin, naar de voorgestane beginselen van koloniaal beheer, het Europeesch bestuur in Indië al meer geroepen zal zijn hoofdzakelijk tot de algemeene leiding en controle naar de eischen van de door het Nederlandsch bewind gehuldigde bestuursbegrippen, is zelfs, naar het den minister voorkomt, handhaving van standpunt in dubbele mate noodzakelijk. Hij moge in dit verband er tevens aan herinneren hoe de voormalige afdeling B van het gymnasium Willem III te Batavia, bij welke afdeling indertijd gelegenheid bestond om examenen voor Europeesch bestuursambtenaar af te leggen, op grond bovenal van dezelfde overweging en de uit een veeljarige praktijk geputte ervaring, ten slotte in 1913 is opgeheven, nadat ook de voorkeur der Indische jongelieden zeiven voor een studie in Nederland de instelling allengs hare betekenis had doen verliezen.

Voor de *Loc.* (8 Jan.) is deze argumentatie overtuigend: In de nieuwe staatsrechtelijke verhoudingen, welke in voorbereiding zijn, treedt de bestuursambtenaar als 't ware uit de administratieve in de directie- en leiding. De nieuwe B.B.-man zal, meer nog dan zijn voorganger, doortrokken moeten zijn van Nederland's bedoelingen ten opzichte van het historisch aan zijn zorg toevertrouwd gebied. „Opheffer” zal hij hebben te zijn in den besten zin dien een Grootgrijp zou kunnen wenschen. En, stafambtenaar, heeft hij zijn vorming zoo dicht mogelijk bij het generaal hoofdkwartier te genieten. Dat dit in zou druischen tegen de belofte der geleidelijke autonomie, valt niet in te zien. Te vermoeden valt eerder dat juist de opleiding in Indië zelve aan het bestuur elementen zou toevoegen, die zich in de nieuwe verhoudingen bezwaarlijk thuis zouden vinden. Met zijn onomwonden uitspraak heeft de minister nu den twijfel weggenomen, welke de Indische regering had laten bestaan, toen zij in de vorige voorjaarszitting van den Volksraad haar gemachtigde liet verklaren: De bestuursopleiding in algemeenen zin vormt een afzonderlijk onderwerp van gedachtenwisseling met het Opperbestuur, welk overleg nog niet is geëindigd. Op deze verklaring is van de zijde der Indische regering geen nadere mededeeling meer over den stand van het overleg gevolgd.

Het *Soerabajasch Hbl.* (10 Jan.) is het duidelijk, dat het hier gaat om een essentieel koloniaal vraagstuk. Volgens het blad zal, wie onbevooroordeeld en zonder zijn sentiment te laten meespreken, deze zaak beziet, veel gevoelen voor de aanwezigheid in deze landen van het Nederlandsche gezag en van de Nederlandsche cultuur-uitingen alleen dan in zedelijk opzicht geoorloofd, indien deze Nederlandsche elementen aan de volken van Indië ook inderdaad de goede cultuurvruchten van West-Europa brengen. Het is een essentieel voorwaarde voor het gezag, ook voor het recht van het leidende volk, dat zijn cultuur aan het geleide volk onmiskenbare elementen voor orde, recht, kennis, techniek, kortom: beschaving, zal brengen. De heer Meyer Ranneft voelde blijkbaar de essentie van de zaak — al drukt hij deze nog onvolkomen uit, — toen hij in den Volksraad zeide: „Ik meen, dat, zoolang Indië is wat het nu is, een kolonie, en zoolang er een Nederlandsch bestuurscorps noodig is, het toch minstens gewenscht is, dat de bestuursambtenaar Nederland kent. Waar men het noodzakelijk en rationeel vindt, dat ambtenaren voor Chinese zaken naar China gaan en zich daar op de hoogte stellen van het Chinese leven, vind ik het niet anders dan rationeel, dat bestuursambtenaren, die uit naam van het Nederlandsche gezag hier te lande een zoo belangrijke functie hebben uit te oefenen, Holland kennen.” Het

„Soer. Hbl.” gelooft, dat het weinig tegenspraak ontmoeten, dat in het algemeen de vorming, breedte zoowel als in de diepte, in Holland en in den van het wetenschappelijke en culturele leven van West-Europa, voor den gezagsvertegenwoordiger in Ned.-Indië van groote waarde is. Hij moet toch minstens Holland kennen. Tegenwoordig meer nog vroeger. Meer en meer heeft het vreemde kapitaal voor Indië geïnteresseerd, grooter is het aantal delingen — Amerikanen, Engelschen, Duitschers — geworden, dat zich in Ned.-Indië heeft gevestigd. Grootter is hierdoor ook het aantal vraagstukken geworden, waarover de bestuursambtenaar heeft te deelen en te adviseeren en die verband houden soms voortvloeiend uit West-Europeesche toestandverhoudingen. Voor den bestuursambtenaar mogen vraagstukken geen *terra incognita* zijn, op gevang te kort te schieten in zijn ambtelijke plichten en zijn maatschappelijk optreden.

Het komt het *Bataviaasch Nwsbl.* (7 Jan.) het nader antwoord der Regering op de in den raad gestelde vragen af te wachten, alvorens tot spreking van de ministerieele verklaringen gaan.

Het orgaan van den P. E. B. en de Java-Bode

De *Java-Bode* (7 Jan.) publiceerde de a.s. vermelding van „De Indische Loods”, orgaan van den Ind. Pol. Econ. Bond, als bijblad van de „Java-Enkele bladen, w.o. de *Ind. Cri.* en het *Soer.* (7 Jan.) lazen dit bericht met bevreemding. In antwoord hierop deelde de *Java-Bode* (9 Jan.) mede, dat zij dezelfde redactie en in denzelfden geest gereed blijft als tot nu toe het geval was; zij hangt de beginselen aan. Deze belangrijke groep heeft er herhaaldelijk van blijk gegeven dat zij de spil is omheen de h.i. goedgezinde elementen zich in van algemeen belang vereenigen, dat zij de meest gelijke sympathie heeft voor 't geen de Bond steun van anderen, tot stand heeft gebracht; zij met volle overtuiging mede aan het opbouwen van den P. E. B., die zoo herhaaldelijk groepen van I. E. V., de I. K. P. en de C. E. P. aan zijn zijde gevonden in zijn strijd voor een gezonde ontwikkeling. Zij heeft er herhaaldelijk blijk van gegeven in hare Volksraadsoverzichten dat zij de grootste waardeering heeft voor de wijze waarop de P. E. B. rondom zich de Vaderlandsgetrouwen menten wist te verzamelen.

Canada. Naar de Buitengewesten.

De overzichtsschrijver van de rubriek „Het moederland van week tot week” in het *Soerabajasch Hbl.* (7 Jan.) constateerde, dat in Nederland sedert eenige jaren van goede, maar werkloze intellectuele krachten verbitterd zijn, dat voor emigratie naar Canada mogelijke faciliteiten worden toegestaan, voorschotten worden gegeven, inslichtingen worden verstrekt. En spot-goedkope reisgelegenheden voor den Canadischen emigrant. Maar, redeneeren deze verbitterden naar onze eigen Koloniën kunnen we niet gaan, treedt ons in geen enkel opzicht tegemoet, de faciliteiten doen het niet en nog minder de stoomvaartschappijen. De kleine landbouw kan in Indië bestaan ophouden. Voor Canada staat de weg open; naar Indië komt men met geen mogelijkheid. Dit is een grief — aldus de schrijver, — die hoord wordt in den laatsten tijd. In dagen van nood is het ook wel eens moeilijk altijd billijk in zijn deel te zijn en juist in zijn conclusies.

De *Java-Bode* (7 Jan.) komt nog eens terug op den denkbeeld om de ingestelde *Welbaarts-commissie* eenige leden uit te breiden en dan in het bijzonder een paar leden, die de beteekenis van den landbouw, Inlandsche zoowel als Europeesche, en propageeren. Het blad acht het o.m. noodig, vooral voor de in Indië geboren Europeanen, ook voor enkele kolonisten, meer en meer geleerd wordt geschapen om kleine landbouwbedrijven werven. Door het ontbreken van althans een aantal inheemsche landbouwbedrijven zal het daarvan wezen, dat het overgrootste deel van de grond in handen komt van kapitalisten onder de Oosterlingen en van z.g. groot-industrieel. Aan stand van landbouwers bestaat vrijwel niet. Aan eene zijde hebben we de Europeesche planters, van zij, die de grootste successen oogsten, juist tot de blijvers gerekend kunnen worden; aan de andere zijde staat de Inlandsche tannie, die op hoogst economische wijze zijn een of twee baoc bewerkt.

Drogisterij „De Korenbloem”
WED. G. BOLAND
Lijsterbesplein 1 - Den Haag - Tel. 35514
is Uw beste adres voor Spécialité's, Parfumeriën, Toilet-artikelen, Gummi, Bed-, Wagen- en Wiegzeilen, Badmutsen
Babyweegschalen, Ondersteken, Windkussens te huur
Ruim gesorteerd in Yardley-artikelen. Wijn-Depôt
Stofzuiger „Electrolux” te huur à 25 ct per uur, 8 uur f 1.50
Thuisbezorgen zonder prijsverhooging.

GODELINESCHOOL TE HILVERSUM
LAGERE SCHOOL VOOR JONGENS EN MEISJES
MIDDELBARE SCHOOL VOOR MEISJES.
Prachtige, gezonde ligging. Kleine Klassen.
Prospectus op aanvraag.
De Directie:
G. J. THOMASSEN, Ministerpark
E. J. F. SCHMIDT, Hevelaan 6.

Bij STEVENS & CO's EFFECTENKANTOOR

REGENTESSEPLEIN 24 DEN HAAG TEL. 34210-34211

Speculeert men alle fondsen met

10 % SURPLUS

OPGERICHT 1918

zonder verplichte bijstorting

meer bevoorrechte Inlanders smeden het ploegijzer om in schrijffpenen; zij, die door opvoeding en welstand in staat zouden zijn een landbouwbedrijf op economische wijze te leiden, verdringen thans de Indo-Europeaan van de kantoorkrak. Onder deze gedesoeuvreeerde is stellig een kern te vinden voor een landbouwstand, maar aanvulling zal noodig zijn uit de kringen der hier geboren cultuurgemeydeerden, die op de Europeesch gedreven ondernemingen een goed begrip van landbouw hebben opgedaan, maar wier vóóropleiding hen niet in staat stelt te dingen naar de hoogere trekkingen. Gaat het deze kern goed, dan verwacht de „J. B.” er stellig een gezonden groei van, welke niet alleen krachten uit de Indo-Europeesche, maar ook uit de Inlandsche wereld zal aantrekken. De bepalingen voor de kleine erfpachten zullen zoodanig moeten wezen, dat ze aansluiten bij die, welke gelden voor agrarischen eigendom, zooals die behoorden te wezen. Wij hebben behoefte aan landbouwbedrijven van 20, 30 boae, waarvan de eigenaren financieel intellectueel in staat zijn proeven te nemen, grondverbetering toe te passen, degelijk gereedschap aan te schaffen. Dergelijke bedrijven zijn ook noodig om een eenzame vruchtwisseling toe te passen; misschien zou het voor hen loonend blijken tot wisselbouw te gaan, waardoor onze veestapel stellig gebaat zou wezen. Misschien ligt dit alles in een verre toekomst.

De „Deli Crt.” (16 Jan.) kan in het algemeen de geachtegang van de „Java-Bode” onderschrijven, zoodat nu diep in te gaan op de details, b.v. op de vraag op den duur de Europeaan in deze landbouwbedrijven een belangrijke rol kan spelen en of inderdaad over de geheele linie het middelmatige grootbedrijf, als wordt bevolen, de meest verkieselijke vorm is. Bij de uitleiding van den landbouw denkt de „D. C.” voornamelijk aan de overbevolking en het snel verminderend overschot van Java's bouwgrond, en aan de leege gedeelten in de Buitengewesten, in het bijzonder Sumatra. De twee factoren dienen tot elkaar gebracht te worden, het liefst langs den weg der vrije immigratie, en gelijk in samenwerking met de groot-landbouwbedrijven, zoo noodig door verdere kolonisatie van Reigeringswege. Dat zal — zoo besluit het blad, — hoe men ook over de uitvoering en de details denken moge, tot versterking van Ned.-Indië en een nieuwe ontwikkelingsfase beteekenen. Tot heil van de Inlandsche bevolking en tot versterking van Indië's draagkracht, zal is inderdaad een onderwerp voor de Welvaartscommissie.

wier ankerplaats, met name de Gouden Hoorn, zoo goed als geheel verlaten is.

Enkele oude oorlogschepen en eenige verwoeste koopvaardijochten zien men op de golven voor anker liggen, terwijl slechts van tijd tot tijd groote stoomschepen aan de aanwezige kaden worden gemeerd.

De pakhuisen te Galata en te Istanboel staan ledig en vele handelskantoren zijn gesloten.

De 6000 personen, die Kemal Pasja volgden, toen hij als overwinnaar de stad binnenkwam, hebben haar moeten verlaten. Honderd duizenden Grieken, Armeniërs en lieden uit den Levant, die te Constantinopel in den handel een levensbestaan vonden, werden gedwongen verwijderd.

Moge de politiek op succes bogen, economisch gesproken, heeft Istanboel zich zelf vernietigd.

Duizende woningen staan ledig en nu zou men wellicht denken dat op zulk eene verlaten plaats de levensvoorwaarden gemakkelijker en de levensmiddelen billijker zouden zijn geworden, doch dat is onjuist en neemt men waar dat de armoede der bevolking toe- en de handel afneemt en dat de invoer zich tot een minimum bepaalt.

Anatolië boycott Constantinopel en Anggora doet alles wat het kan om den invoer derwaarts te belemmeren, vooral van Europeesche goederen, met het gevolg dat, zooals werd gezegd, de scheepvaartbeweging afneemt. De werklouwen zijn te Constantinopel zeer hoog.

In een der nieuwsbladen werd, onder meer, vermeld dat onlangs voor eene zending, afkomstig van New-York, waarvoor 7 Turksche ponden aan invoerrechten was betaald, 16 Turksche ponden werden gevraagd voor het lossen en het vervoer van boord naar een der pakhuisen van Galata.

Het Bestuur ziet ook wel in dat het zeer noodig is het verzoek van de ingezetenen te overwegen en ten deze voorzieningen te nemen in den vorm van het vaststellen van tarieven voor de werklouwen der werklie-den, die, naar het schijnt, zich hebben vereenigd, en zich tevens beschikbaar stellen voor het verlenen van hulp en bijstand in geval van brand.

Deze aangelegenheid baart, in aanmerking genomen de tegenwoordige toestanden, veel zorg aan hen, die het goed meenen met de belangen van het Turksche Volk.

De tegenwerking, welke de bestuursleiders daarbij ondervinden, bestaat niet alleen te Constantinopel doch komt ook van de zijde van het Comité van Eenheid en Vooruitgang, onder leiding van Kemal Pasja en zijn aanhang te Angora.

Constantinopel en Broessa zijn de steden en de centra's, van waaruit men de contra-revolutie wil voorbereiden.

Daar ter plaatse wonen de meeste aanhangers van het verjaagde Kalifaat.

Zij hebben zich gemobiliseerd en hoewel vele dier geloovigen door het Bestuur te Angora in krijgsgevangenschap worden gehouden, zoo wordt toch geen vermindering van de contra-revolutionnaire beweging waargenomen.

Het schijnt wel dat het verwijderen van het oude Kalifaat thans te Angora als eene politieke fout wordt beschouwd, doch die beschouwing komt te laat, nu men ziet hoe de behaalde politieke voordeelen geleidelijk verdwijnen.

Moestafa Kemal Pasja wordt nog wel geëerbiedigd, doch men stelt de vraag hoe de zaken zullen verlopen, wanneer ook hij eenmaal het terrein der politiek zal hebben verlaten.

Tevens vraagt men zich af, wat toch wel de reden mag zijn dat het vermogen van de Sultansfamilie, dat op 400 miljoen Turksche ponden wordt geschat, behalve de sieraden, de preciosas, het zwaard van Mo-hamad en tal van waardevolle zaken meer, die naar Angora zijn overgebracht, niet wordt benut in het belang van het algemeen.

Het Parlement te Angora zou die vraag weldra hebben te beantwoorden.

De nationalistischen willen die gelden gebruiken ten einde de tegenstanders hunner politiek te bestrijden, doch deze laatste zouden ze gaarne zien bewaard tot het tijdstip van de herstelling van het vroegere gezag.

NEDERLANDSCHE HANDEL - MAATSCHAPPIJ

Gestort Kapitaal / 80,000,000.-
Statutaire Reserve 20,045,032.-
Buitengewone Reserve 22,860,000.-

Hoofdkantoor: AMSTERDAM.

Agentschappen te ROTTERDAM en 's-GRAVENHAGE.

Vestigingen in Nederlandsch-Indië,
Straats-Settlements, Britsch-Indië, China en Japan.

In- en Verkoop van Wissels en Telegrafische Transferten
Incasseringen en Financieringen.

Schriftelijke en Telegrafische Credieten.

Reiscredietbrieven.

Deposito's.

Rekeningen-Courant.

Administratie van Effecten en alle andere Bankzaken

DE BAS & Co., Bankiers

HEERENGRAGHT 17 - 'S-GRAVENHAGE

BELASTEN ZICH MET ALLE BANKZAKEN

:: Safe-Inrichting ::

Het van OUDS BEKENDE en SOLIDE ADRES
voor het betere genre LINGERIES, KOUSEN
TRICOTGOEDEREN en CONFECTIE is
N.V. Manufacturen Magaz. „HET ANKER”
Veenestr. 49, Tel. 12491, Heulstr. 27, Tel. 14107, 's-GRAVENHAGE
BILLIJKE PRIJZEN. :: :: BILLIJKE PRIJZEN.

**N.V. J. v. VUUREN'S HANDEL-MI
BRANDSTOFFENHANDEL**

DENNEWEG 67a TELEPHOON
DEN HAAG 14427

Wenscht gij te ontvangen te kwaliteit
brandstoffen, tegen billijken prijs en
gegarandeerde maat bel dan op 14427.

Leden van O. en W., eet steeds
**KLINK'S FIJNE BELEGDE
BROODJES** PEKELVLEESCH
ROASTBEEF
HAM, ENZ.

Aanbevelend, **W. F. KLINK,**
Wagenstraat 109a - Den Haag - Tel. 17811
Wordt ook thuis bezorgd.

Garage en Stal „WITTEBRUG”
M. Th. VAN 'T SANT
Badhuisweg 245 Telefoon 50353

Luxe Auto-Verhuuronderneming, ook per maand
Rijpaarden per uur f 2.50, per maand f 100.—
Pension Stalling paarden . . . f 2.75 per dag

Het beste adres
voor de levering van Koloniale Waren
en Comestibles is
P. VROLIJK, Haagschestr. 1
Telefoon 52159
THUISBEZORGING ZONDER PRIJSVERHOOGING

UIT DE INLANDSCHE PERS.

Constantinopel (Istanboel).

Zelfs tijdens den grooten oorlog waren de toestanden in de hoofdstad niet zóó droevig als die welke zij ons te aanschouwen geven, sedert de Republikein-Regeringsvorm het Sultansgezag verving. In de „Octoesan Melajoe” van 25 September 1924, wordt men zelfs van haar als van eene doode stad,

UIT DE CHINEESCHE PERS.

Ontplooiing van Chineesche energie in Ned.-Indië.

II (Slot).

Het water, dat voor de siropen en voor het mineeraalwater wordt gebezigd, is het gefiltreerde water

GELD.

ROTTERDAMSCHER CREDIETBANK
Spelmanstraat 7 - DEN HAAG - Tel. 71359

Kapitaal beschikbaar voor den Handel en particulieren,
hypotheek met borg, ambtenaren ook zonder borg.
pct. rente en 2 pct. administratiek. Geen nieuwe
verzekering vereischt. Indische verlofgangers met
borg; kunnen ook verlofg. zijn. Postz. v. antw. insl.
Soliede tusschenpersonen gevraagd.

BOEKHOUDEN.

Grondig onderwijs in eenige maanden, mondeling en schriftelijk (5000 oud-leerlingen). Prospectus met prima getuigenissen en opgaaf van leerboeken op aanvr. bij

J. C. TER BRUGGEN

Leeraar Boekhouden M. O.
BOREELSTRAAT 5 . LIJN A.

Wanneer U
PERIODIEKEN

wilt uitgeven, wend U dan tot ons. Wij zijn daarvoor speciaal ingericht en kunnen derhalve voor

goede en tijdige aflevering

zorg dragen. Desgewenscht verzorgen wij voor U de

Administratie en Expeditie

Onze rotatiepersen staan gereed voor uw **grote op-lagen**, onze prima snelpersen voor die tijdschriften, waarbij het vooral op **kunstdruk** aankomt

N.V. Drukkerij Ten Hagen
Nobelstr. 20, Den Haag, Tel. 11987*

1ste klas KLEERMAKERIJ voor DAMES en HEEREN
OPGERICHT 7 APRIL 1904
VALERIUSSTRAAT 64 BOVEN DE GRUNTER.
Inrichting voor Reparatiën, Veranderen en Oppersen tegen vooraf bepaalde prijzen.
AANBEVELEND:
W. HEIJER, Valeriusstraat 64.

Voor het bereiden van een voortreffelijke Rijsttafel zijn de

Recepten van een Ind. Kokki

onmisbaar „De Ind. Rijsttafel” door FR. BLOM, Schrijver van „Moderne Kookkunst”, verkrijgbaar bij den Boekhandel en bij de Uitgeefster Nobelstraat 20, Den Haag.

Prijs f 1.00

UTRECHT.

Stichtsch Bouw- en Woningbureau
Stationsplein - ZEIST - Telefoon 81

Ontwerpen en Uitvoeren van plannen voor Landhuizen en Villa's, enz. enz.
Aankoop, Verkoop en Verhuren van vaste goederen en gemeubiteerde percelen.
Directeur: P. A. FRELING, Architect

ONDERLINGE LEVENSVZERZEKERING VAN EIGEN HULP

Hoofdkan.oor: 's-GRAVENHAGE, Kortenaerkade 3.

Bijkantoor: BATAVIA, Voorrij Zuid.

Gunstige Tarieven en Verzekeringsvoorwaarden.

Vraagt deze tarieven en gij zult Uwe levensverzekering sluiten bij de **O. L. V. E. H.**

afkomstig van de waterleiding, dat, na in een bak door middel van ijs te zijn afgekoeld, met koolzuur wordt behandeld.

Dit koolzuurhoudend water wordt vervolgens door eene afzonderlijke leiding in een bak gebracht, van waaruit het door Nederlandsche machines in gereinigde flesschen wordt afgetapt en dan het bekende mineraalwater van den handel oplevert.

Voor de bereiding van de verschillende soorten limonades gebruikt men kleinere bakken, waarin het water met suiker en vruchtensappen wordt gemengd.

De bereiding dier vruchtensappen staat in verband met de jaargetijden, waarin de vruchten het smakelijkst zijn.

Teneinde deze bereidingen te demonstreeren, had de firma Gouw Boen Seng eene machine op dezen Pasar Gambir laten opstellen.

Eene tweede machine is in gebruik in de fabriek op Pasar Senen.

Beide machines leveren de siropen, limonades en het mineraalwater, dat door rijken en armen wordt gebruikt en welke dranken zeer in den smaak vallen van het publiek, dat zich van de bereidingswijze heeft kunnen overtuigen.

Het ambtelijk bezoek van Monseigneur Panis aan het dorp waremboengan (Menado).

In de „Keng Hwa Po” van 11 October 1924 kan men de mededeeling vinden, dat Monseigneur Panis, Apostolisch Prefect van het eiland Celebes, van 21 tot 30 Augustus een ambtelijk bezoek heeft gebracht aan de tot het ressort van den heer Penolang Kembes behorende dorpen Roeroekan, Roemengkor, Kembes, Tomboeloean, Kanranta, Koka, Kali, Karemboengan en Sea.

Het doel der reis was het verleenen van de Katholieke Sacramenten.

Van dorp tot dorp had de ontvangst van den Katholieke priester door de Katholieke Christenen onder de meest opgewekte stemming plaats en hadden deze daarvan bijzonder veel werk gemaakt.

Enkele personen waren te paard, voorts was muziek aanwezig en de hoofden namen aan de ontvangst deel.

Den 28en Augustus bevond Monseigneur zich te Waremboengan, in welke plaats het schoolgebouw met groen en bloemen was versierd, terwijl voor het kerkgebouw een verheven stellage was opgericht, vanwaar door een der goeroes aan de zich druk bewegende menigte werd kennis gegeven dat de voorname priester in aantocht was.

Des namiddags ten half 4 ure gingen een 11-tal ruiters en een 14-tal hoofden in kleurige kleederdrachten hem tegemoet, waarna in den vóóravond ten half 6 ure, bij de Malalajanvonder, d.i. bij paal 5 van den weg van Menado naar Tomohan, de ontmoeting plaats had.

De Monseigneur, vergezeld van 2 Pastoors, werd door de Katholieke Christenen en hunne leeraren van het dorp Kali begeleid, terwijl nog 2 Pastoors en een Broeder werden opgemerkt, die op reis waren naar de hoofdplaats Menado.

Ten 7 ure 's avonds had de aankomst te Waremboengan plaats.

De schoolkinderen, de jongelieden en alle katholieke Christenen wachtten met hunne vaandels reeds geruimen tijd voor de opgerichte stellage den stoet op en begroetten met muziek den Geestelijke, toen hij het erf van de fraai verlichte kerk betrad en door 3 kinderen het welkom werd toegeroepen.

Eenige bejaarde vrouwen in licht roode kleederdracht zongen liederen en voerden eenige Minahassasche dansen uit, waarna door allen het kerkgebouw werd betreden.

Den volgenden morgen ten 2 ure en ten 9 ure werden Missen gehouden, de eerste door de Pastoor, de laatste door Monseigneur, die door 2 pastoors werd bijgestaan en welke godsdienstplechtigheden door eene groote menigte werden bijgewoond.

Na afloop daarvan hadden eenige volksfeestelijkheden plaats en werden door jongelieden van de negorijen Tomboeloean en Kali liederen gezongen, waarna de negorij Sea vertrok, daarbij uitgeleide gedaan door eene zingende menigte, muziek, ruiters enz.

Het was jammer dat de weg derwaarts te veel begroeid was.

Dientengevolge was de reis vrij lang van duur en had de aankomst des avonds ten half 6 uur plaats.

Literatuur-Overzicht.

De Indische Mercur.

Inhoud van No. 7. De suikerindustrie in het Gemeenbest van Australië, door Dr. H. C. Prinsen Geerligs. Studiën betreffende den bodem van Sumatra's Oostkust zijn uiterlijk en zijn ontstaan, door Jhr. Dr. F. C. Heurn; besproken door Prof. A. van Bijlert. — Kolonstation „Sabang” (overzicht van een artikel in Courrier des Mines van 22 Jan.). — Theecultuur Rusland. — Kultuurberichten. (Uitbreiding van suikerareaal op Java. — De bevoeling van Zuid-Tes Enz.). — Kleine mededeelingen. (De Indische goudnemensbedrijven in 1924. Enz.). — Verkeerswezen. (Een vaste luchtlijn Nederland-Indië. — Het nieuwe contract. Enz.). — Financiële berichten en verslagen zoomede de overige wekelijksche rubrieken. — De Handelsmuseum van het Kol. Instituut geeft reeds literatuur over vezelstoffen, plantenziekten, bodemvraagstukken. (Hierbij wordt melding gemaakt van uitvoerig technisch artikel, met tekening en foto's, wadoek, Tirtomato (Delingan) in het Mangk. Nag-gentschap Karanganyar, afd. Sragen der res. Soerabaja in Archief Suikerindustrie in N.-I. jaarg. 1924, No. 1).

Indisch Genootschap.

Dezer dagen is verschenen het verslag der vergadering van 10 Oct. 1924, waarin Dr. G. J. Nieuwenhuis heeft ingeleid het onderwerp: Het Nederlandsch in Indië, een taal-politieke beschouwing; en van 28 Nov. d.a.v. waarin Mr. Chr. P. van Wijngaarden eene rede hield over de uitvoering der bestuurs hervorming van 1922.

De Planter.

Het Nr. van 23 Jan. van dit periodiek geeft, de woonte getrouw, weder een recapitulatie van de bekende rubriek: „Dankbare bladruiling”, welke een opsomming bevat van de in het jaar 1924 plaats gehad hebbende aanvallen op assistenten door koelie's. In noemd jaar zijn bekend geworden 19 aanslagen, van van één met doodelijken afloop. De cultuurproducten worden duur betaald, roept de redactie uit bij het gend statistisch overzicht over de jaren 1912—1924. 1912: 40 aanslagen (6en moord); 1913: 41 (1); 1914: 32 (2); 1915: 26 (2); 1916: 34 (3); 1917: 32 (1); 1918: 35 (2); 1919: 13 (2); 1920: 26 (0); 1921: 19 (0); 1922: 26 (1); 1923: 31 (2); 1924: 19 (1).

Algemeen Landbouweekblad voor Ned.-Indië.

Hoofdzakelijke inhoud van No. 28. Eenige gegevens over het resultaat van het tappen met het Boschman door K. Moormann. — Vrije koeliewerving voor Lampongsche districten. — De Delitabak. Het slijm-gevaar. — De Inlandsche rubbercultuur in Djanbi. Een vloed dan een zegen, door J. Vogler. — Ochroum Lagopus (Balsa-hout), door W. M. van Helten. — Sprekelingen uit de buitenlandsche pers. — Maandelijkse overzicht van Java's productenmarkten.

De Indische Cultures.

Het populair en wetenschappelijk tijdschrift voor langhebbenden bij de Ned.-Ind. culturen „de Indische Cultures” (Teysmannia en het N.-I. Rubber en Thee) tijdschrift zijn daarin opgenomen) geeft in zijn nummer van 1 Januari een bijzonder gevarieerd inhoud, trekkelijk ook al, doordat de artikelen niet te lang zijn.

Geopend wordt met een waardeerend artikel van A. J. Koens over een verdienstelijk wetenschappelijk werker, den botanist voor de Java-flora, den heer C. Backer, die onlangs 'slands dienst met eervol ontslag heeft verlaten. Verder worden er beschouwingen wijd o.m. aan oxydeerende fermenten in de thee, door dr. J. J. B. Deuss; de periodiciteit van den regen door ir. E. de Vries; de electriciteit van Soekaboewo en omgeving, door ir. D. Sparnaay. — Agrarische centralisatie, door J. C. van Schouwenburg; en vocale referaten, vergaderingsverslagen en varia.

Een inhoudsopgave van den 9en jaargang van N.-I. Rubber en Theetijdschrift is bij het orgaan gevonden gerieve van hen, die hun exemplaren verzameld hebben.

De Indische Verlofganger.

Het Nr. van 13 dezer bevat o.m. De geregementen slavernij van oud-Indische militairen, door V. d. H. Het bonnetjessstelsel in Indië. — Valentijn's verlofganger door S. Kalf. — Luchtdiensten in Indië, door J. Th.

Zendingsperiodieken.

Nederlandsch Zendingsblad. Febr. '25. De pioniers van Nieuw-Guinea, door F. J. F. van Hasselt. — Uit Oost-Java, door B. M. Schuurman. — De Conterentie te Ambon, door D. Crommelin.

Vleeschhouwerij en Spekslagerij
annex Fijne Vleeschwaren
Danckertstraat 62 hoek 2de Sweelinckstraat
DEN HAAG - TEL. 35975

Levert uitsluitend eerste kwaliteit
versch RUND-, KALFS- en VARKENSVLEESCH
tegen sterk concurrerende prijzen.
Aanbevelend: C. D. WESTPHAL

Kristal, Porselein, Luxe Artikelen
W. KONIG
Prinsestr. 92 naast de Fotogr. - Tel. 14779
Valeriusstr. hoek Dunklerstr. - Tel. 33459
Tafel-, Ontbijt- en Theeserviezen

ZOUTMANSTRAAT 42 **DE RENTEKAS** 's-GRAVENHAGE

Effecten - Coupons - Rekening-Courant

Spaarkas renteverg. 4 pCt. Safe-Inrichting

De Macedoniër. Febr. '25. Beschouwingen over het leven door Edison en door den Soembanes, door K. Wielenga. — Soemba. De oude Zendingsgeschiedenis, II (1877—1904), door D. K. Wielenga. — Uit het verslag der vergadering van Missionaire dienaren, gehouden te Jogjakarta, door D. Pol.

Sl. Claverbond. Febr. '25. Verkiezingsdrukte op Java, door J. Schots S.J. — Bij het kiekje der polikliniek Mendoet, door een Zuster Franciscanes. — Een draaije over den karbouw, door A. de Kuiper S.J. — Vest te Jogjakarta, door Br. Ivo. — Retraïten voor vrouwen in 1924, door L. van Rijckevorsel S.J.

Het einde van het orgaan „P. E. B.”

In de rubriek „Uit de Europeesche pers” van dit van het Kol. Weekbl. vindt men bijzonderheden over de opheffing van het orgaan van den Politiek Economischen Bond in Indië. De Java-Post van 16 kondigt die staking aan als volgt: Ind. Revue heeft het afgelegd. Omnia cadunt. Ook van den P. E. B.; of liever: de Pebbelaars zullen voortaan varen per „Indische Loods”, een politiek-misch bijblad van de Java-Bode. Kon de P. E. B., hoogste woord heeft in den Volksraad, niet eens eigen weekblad in leven houden? Gebrek aan geld? belangstelling? Aan intellect? „Verandering van doet eten” klinkt het vergoelijkend van die zijde. en ander menu? Andere spijzen opgediend? is het enkel verandering van bord.”

Een gevaarlijk ontwerp.

Onder dezen titel wijdt Dr. C. Gerritson in het Febr. Nr. van Econ. Stat. Berichten eene beschouwing aan het wetsontwerp dat dezer dagen door de Tweede Kamer in behandeling is genomen en voor de toekomst des Rijks z.i. van beslissende beteekenis zal n.l. de wet op de staatsinrichting van Ned.-Indië. Ontwikkelt zijn bezwaren en is van meening het voorgestelde zal leiden 1°. tot de vernietiging der Rijkseenheid en 2°. tot de revolutioneering van Ned.-Indië. Sub 2°. zal Dr. G. in een volgend Nr. handelen.

Jaarboek van het Mijnwezen.

De Landsdrukkerij te 's-Gravenhage is verschenen 1924 jaarg. (1922) van het Jaarboek van het Mijnwezen (N. O. I. (Verhandelingen), bevattende het derde verhandeling geologische onderzoekingen van de Nederlandse Timor-expeditie in 1916, onder leiding van Dr. C. Jonker en uitgegeven door Dr. H. A. Brouwer. inhoud: Anthozoa uit het perm van het eiland Timor, door E. M. J. Koker. — Die Nautiloïden der mittleren oberen Trias von Timor, von A. Kieslinger. — Die fossilen Blastoiden von Timor, von J. Wanner.

Korte Berichten voor Landbouw enz.

In den inhoud van No. 2 (9 Jan. '25). Overzicht van den inlandsche markt op Java en Madoera gedurende het eerste kwartaal van 1924. — De met koffie beplante uitbreidingen in Ned.-Indië gedurende 1923. — De marktsituatie. — De vooruitzichten van de suikermarkt.

De vulkanische erupties in Oost-Java in het laatst der jaren 1923 en 1924, door Dr. R. D. M. Verbeek. Met 1 kaart en 12 schetssteekeningen. (Overgedrukt uit de Verhandelingen van het Geol.-Mijnbouw. Genootschap. Geol. Tijdschr. bl. 149. Jan. '25).

Observations made at the Royal magnetical and meteorological Observatory at Batavia. Published by the Government of Neth. East-India, by Dr. C. G. Vol. XLIII, 1920. Containing meteorological and magnetical observations made in 1920. (Batavia, Government Printing Office).

Verslag van den Landbouwvoorlichtingsdienst 1923. (Departement van Landbouw, Nijverheid en Handel). (Weltevreden, Landsdrukkerij).

Overzicht van de Inlandsche en Maleisch-Chineesche markt 1925, No. 2—3. (Bureau voor de Volksleertuur en voor de gewone aangelegenheden. Afdeling Pers. Weltevreden).

Verlag betreffende het spoor- en tramwegwezen in Nederlands-Indië over 1921 (zevende verslag). (Weltevreden, Landsdrukkerij).

Reizen langs West-Borneo. XIII. Rond de groote delta (slot). (Het Nederl. Zeewezen, 7 Febr. 1925).

Ethnographie der Nor-Papua (Murik-Kaup-Karau) in de Dalmannhafen (Neu-Guinea), von J. Schmidt. Mit 12 Tafeln. (Anthropos. Bd. 18—19, 1923—24, bl. 700).

Wir Menschen der indonesischen Erde, von Dr. R. Brandstetter. IV. Die indonesischen Termini der schönen Künste und der künstlerisch verklärten Lebensführung. Mit einem Anhang von indogermanischen Parallelen. (Luzern, E. Haag).

A trip to the Moluccas, K. P. M. enterprice. With ill. (Neth. Indies Review, Febr. '25).

Geschiedkundige atlas van Nederland. De eerste reizen der Nederlanders naar de op bijbehorende kaart aangeduide landen en eilanden, door R. Posthumus Meyjes. ('s-Gravenhage, M. Nijhoff).

Plantkunde voor scholen van voortgezet onderwijs in Ned.-Indië, door J. den Hollander. Geïllustreerd door K. J. de Vries. (Groningen, J. B. Wolters' Uitg. Mij.). Met platen.

Onze koloniale landbouw. Twaalf populaire handboekjes over Ned. Ind. landbouw-producten, onder redactie van Dr. J. Dekker. III. De kinacultuur, door Dr. A. Groothoff. Met platen. (Haarlem, H. D. Tjeenk Wilink).

Naam- en ranglijst der officieren van het Nederlandsch leger en van dat in Nederlandsch-Indië. 1925. 94e jaargang. (Gorinchem, J. Noorduyt en Zoon).

BOEKAANKONDIGING.

Nederl. Reisvereniging. - Jaarboekje voor 1925.

Onze bondgenoot, de Nederlandsche Reisvereniging, heeft haar jaarboekje uitgegeven, het eerste sedert hare oprichting, zooals de volijverige voorzitter, Mr. M. J. van der Vlier in een voorwoord, dat opgewekt geschreven is, opmerkt.

Wij vernemen daaruit tevens, dat de Reisvereniging reeds bijna 40.000 leden telt, welk aantal voor zichzelf spreekt en wat menigeen moge aansporen het boekje te lezen, wat zonder twijfel tot resultaat zal hebben, dat men begeerig is ook toe te treden en van de reizen gebruik te maken.

Men weet, dat de Reisvereniging geen geldelijk voordeel najaagt, doch zich ten doel stelt zooveel en zoo goedkoop mogelijk te laten reizen.

Plannen, zoowel voor binnen- als buitenland, staan met duur, te bezoeken plaatsen en prijzen aangegeven.

Daarom komen ook de voor Indisch-gasten geprojecteerde, voorloopig alleen voor naar Indië terugkeerende voor, waarvan wij hopen, dat ze spoedig flink zullen opnemen en men tot die van Marseille of Genua naar Nederland zal kunnen overgaan.

Verder spoor- en tramkaart van Nederland, kaart van nachtdienst Hoek van Holland—Harwich, dagdienst Vlissingen—Folkestone en achterland, Saksen en Noord-Bohemen, het Roergebied, Baden, Würtemberg, Beieren, de Harz, Berlijn, enz.

Alles bij elkaar een lezenswaardig boekje, waarvan wij de Reisvereniging gunstige resultaten durven voorspellen. F. v. P.

Suriname.

Over de studiereis van Prof. Mr. Kielstra naar Suriname lezen wij nog in „Het Algemeen Handelsblad”: De studiereis naar Suriname, die prof. mr. J. C. Kielstra, hoogleraar aan de Landbouwhoogeschool, zal maken, wordt ondernomen op uitnodiging van den Gouverneur van Suriname, baron Van Heemstra.

Tijdens zijn verblijf met verlof hier te lande had deze laatste een onderhoud met prof. Kielstra over de economische toekomst van Suriname, vooral wat de groote landbouwbedrijven betreft. Daarbij noodigde de Gouverneur den heer Kielstra uit, zelf te komen zien, omdat hij door eigen aanschouwing en onderzoek zich een beter en juist oordeel zou kunnen vormen dan door mededeelingen en geschriften.

Prof. Kielstra zal dus onderzoeken of Suriname economisch mogelijkheden voor de landbouwnijverheid opent, waarbij er tevens op zal worden gelet, in hoeverre het mogelijk is voor onze landbouwingenieurs een breedere toekomst te scheppen, zoodat het onderzoek ook ten goede zal komen aan de Landbouwhoogeschool en hare studenten.

Het vertrek is bepaald op 20 Februari. De reis gaat geheel buiten bezwaar van 's Rijks schatkist. De heer Van Heemstra heeft eenige particuliere instellingen bereid gevonden de kosten voor hare rekening te nemen.

Dr. De Bussy, secretaris van de Commissie van

„Hollandia” Drogisterij
2e Sweelinckstraat 199 - Den Haag
bij het Stadhoudersplein

Voor Duinoord 't geschiktste adres
voor Uw Chemicaliën, Verbandstoffen, Specialiteits-geneesmiddelen, enz.

NIJMEGEN

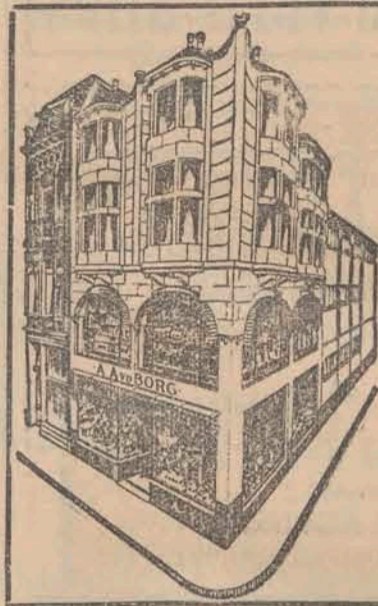
H. J. C. TER HORST

v.h. N. V. PROVINCIALE IJZERHANDEL

MOLENSTRAAT 126, Tel. No. 1835 NIJMEGEN.

SPECIALAAL ADRES voor

complete Keuken-Inrichtingen

A. A. v. d. BORG

Broerstraat 43

NIJMEGEN

WARENHUIS

VOOR

Galanterieën, Porcelain-, Glas- en Emaillewaren, Borstelwerk, Schoonm.-artikelen, Lederwaren, Staal- en Mandenwerk, Groote keuze Kinderspeelgoederen

Dagelijks iets nieuws.

VASTE PRIJZEN à CONTANT.

P. TH. VIS, BANKETBAKKER

ST. ANNASTRAAT 250 HOEK GROENESTRAAT

NIJMEGEN •• TELEFOON 950

EERSTE KLAS BANKETBAKKERIJ

Specialiteit in Boterspeculaas

FRANÇOIS BLOM'S

MODERNE KOOKKUNST

HET UITGEBREIDSTE

KOOKBOEK

GEB. IN LINNEN STEMPELBAND

f 5.50 :: f 5.50

VERKRIJGBAAR BIJ DEN BOEKHANDEL EN BIJ DE UITGEEFSTER NOBELSTRAAT 20 DEN HAAG
N.V. DRUKKERIJ TEN HAGEN

ONDANKS DE MALAISE

waren wij gedwongen, onze werkplaatsen uit te breiden, omdat het aantal onzer cliënten zich steeds uitbreidt.

Dit komt, omdat de zakenlieden gaan inzien, dat goed drukwerk hun zaak beter vertegenwoordigt dan smakeloos prutswerk.

Geef cachet aan uw zaak

niet alleen door frissche en origineele etalages en door uw klanten met voorkomendheid te bedienen, doch ook door prima afgewerkt reclaimedrukwerk, dat niet in de prullemand gaat, doch aandachtig bekeken en gelezen wordt. Zulk drukwerk vervaardigt

N. V. DRUKKERIJ TEN HAGEN
DEN HAAG - NOBELSTRAAT 20 - TEL. 11987

ERLOFGANGERS

wanneer U zich in Den Haag vestigt vraagt dan eens prijsopgaaf voor ALLE Electriche Artikelen aan bij:

CREMER Aert v. d. Goesstraat 10 Den Haag
Telefoon 54325

NIJMEGEN

Stoomververij en Chemische Wasscherij
GEBR. POLKAMP & Co

Fabriek en Kantoor:
Wolfskuilsheweg - Telefoon 1641

Filialen:
ZIEKERSTRAAT 4 te NIJMEGEN
BAKKERSTRAAT 60 te ARNHEM

Reinigt en Verft alles

BAHLMANN & Co

GROOTE MARKT 13-14-15
NIJMEGEN

Het Oudste en Soliedste adres
voor
MANUFACTUREN
DAMES- en KINDER-CONFECTIE

THEO WANDERS & Co.

Van Broeckhuysenstraat 15 — Tel. 2441

NIJMEGEN

Piano's - Vleugels - Orgels - Pianola's

Zeer gemakkelijke betalingsvoorwaarden
STEMMEN - REPEREEREN - VERHUUREN - INRUILEN

BESCHIKBAAR.

NIJMEEGSCHE IJZERHANDEL

Molenstraat 79-81 Broerstraat 16.

Het meest gesorteerd en goedkoopste adres voor
Huishoudelijke artikelen, Gereedschappen, enz.

Vraagt prijzen s. v. p.

Verzending naar Oost- en West-Indië onder garantie.

BESCHIKBAAR.

J.H. KAPPÉ NIJMEGEN

BRANDSTOFFENHANDEL

AREND NOORDUIJNSTRAAT 15-17 - TELEF. 2336

Alle soorten Brandstoffen
prima en tegen concurrerende prijzen

HEEREN MODE ARTIKELEN

G. DE VRIES - REINKENSTRAAT 36

**SPECIALITEIT IN HEEREN HOEDEN
OVERHEMDEN EN DASSEN**

Advies en Onderzoek inzake Surinaamsche houtsoorten, zendt aan de bladen een korte samenvatting van het verslag der genoemde Commissie over het jaar 1924. De deskundige der Commissie, dr. J. Ph. Pfeiffer, heeft het onderzoek voor de wetenschappelijke beschrijving en de identificatie der soorten handelshout van Suriname en hare vervalschingen of verwisselingen, in het verslagjaar kunnen beëindigen. Dat onderzoek heeft geloopt over 469 monsters, behorende tot 158 verschillende plantensoorten. Binnen enkele maanden zal daarover een publicatie het licht zien.

Ten behoeve van het technisch onderzoek van de 28 uitgekozen, belangrijke Surinaamsche houtsoorten zijn meer dan 2500 proefstukken gemaakt en daarvan heeft de deskundige er thans 925 verwerkt. Veel medewerking werd daarbij ondervonden van verschillende laboratoria der Technische Hoogeschool te Delft.

Twee proefnemingen in de praktijk zijn tot uitvoering gekomen. De eerste geschiedt met heipalen van basra-locus en manbarklak in de haven te Vlissingen. De commissie is zeer erkentelijk voor de gelukkige samenwerking met den Rijkswaterstaat.

Dr. Pfeiffer heeft aan het nauwgezette keuren van de proefpalen deelgenomen en daartoe o.a. een nauwkeurige studie moeten maken van het kiezelzuurgehalte van verschillende stammen van basra-locus.

De tweede proef, met het doel de waarde van een aantal Surinaamsche en eenige andere houtsoorten als brugdekplanken vast te stellen, wordt genomen door den dienst van Publieke Werken te Amsterdam, welke eveneens steeds medewerking verleent. Het bedoelde brugdek is gelegd op een druk bereden brug over de Oosterdoksluis. Dat alle verlangde soorten ten slotte in de proef opgenomen konden worden, is naast de hulp van enkele particuliere handelaren, in het bijzonder te danken aan die van den Dienst van het Boschwezen in Suriname.

Dr. Pfeiffer krijgt steeds meer uitnodigingen om leveringen van Surinaamsch hout te bezichtigen en te keuren. Ook werd hij aangezocht zitting te nemen in de Subcommissie voor het opstellen en normaliseren van voorschriften voor de keuring van hout, ingesteld door de hoofdcommissie voor de normalisatie in Nederland.

In de tweede helft van het verslagjaar viel een opmerkelijke verlevendiging van de belangstelling van particuliere zijde in Surinaamsch hout te constatareeren. In verband daarmee werden vele vragen tot den deskundige gericht, terwijl hem ook monsters ter identificatie werden toegezonden. Mede werd dr. Pfeiffer dikwijls een beoordeeling gevraagd van andere exotische houtsoorten, niet van Suriname afkomstig. Ook daaraan heeft hij steeds belangeloos voldaan, daar zoodoende de gelegenheid geschapen is het Surinaamsche hout in bescherming te nemen tegen sommige vreemde soorten, voor welke vaak een ongeoorloofde reclame wordt gemaakt.

De Commissie van Advies en Onderzoek inzake de Surinaamsche Houtsoorten eindigt haar verslag met een woord van bijzondere waardeering voor hetgeen haar deskundige in het afgelopen jaar heeft verricht.

Eenigen tijd geleden maakten wij melding van de onderzoekingsreis van Hamilton Rice en Koch Grünberg naar de Amazone. Kort daarna hebben wij het overlijden van Koch Grünberg moeten vermelden. Nu lezen wij in de bladen dat een amateur in Engeland op het gebied van draadloze telegrafie in verbinding is gekomen met de expeditie van Hamilton Rice. Wat een vooruitgang weer bij vroeger, toen de reizigers soms gedurende vele maanden verstoken waren van alle verbinding met de buitenwereld.

Nu de behandeling van de Surinaamsche begroting weer in zicht is, schrijft de heer W. Arntz in „De Maasbode” van 6 Februari, Eerste Avondblad, een zijner forsche artikelen, ditmaal onder het hoofd: „Suriname. Zijn toekomst onder Nederlandsch bewind.” Na te hebben gewezen op hetgeen in Oost-Indië door Staat en particulieren is tot stand gebracht onder zeer gunstige economische omstandigheden, vraagt de schrijver zich af: „Hoe staat het echter met Suriname?” „Hebben wij ook daar getoond moeilijkheden te kunnen overwinnen en een rijken bodem productief te kunnen maken?” En hierop antwoordt hij: „Ik meen van niet; integendeel, wat vorige geslachten met veel moeite en kosten hadden tot stand gebracht is thans weer grotendeels verdwenen. Wat is er overgebleven van de talrijke ondernemingen aan de Boven-Commewijne,

BIJ VESTIGING

te 's-GRAVENHAGE uit Oost- en West-Indië, is het vertrouwdste adres voor RUND-, KALFS- en VARKENSVLEESCH bij

G. J. VAN 'T RIET
KRANENBURGWEG 91, TELEF. 50854

Maison H. HOEK - Den Haag
OBRECHTSTRAAT 295

Levering van Dames- en Heerenkleeding naar Maat
Atelier voor reparatiën en keerwerk
Aan H.H. Ambtenaren gemakkel. betalingsconditiën

Motkreek, Matapica, Cottica, enz., enz.? Alleen de men ervan leven nog voort in de herinnering en en daar wijst een half afgebroken sluis nog de plaats aan, waar eens een bloeiende plantage gelegen was. Waarom kon Engeland bij de afschaffing van de slavernij wel zorgen voor aanvoer van arbeiders ter vanging van de vrijgekomen slaven en kon Nederland dit pas, toen door gebrek aan werkkrachten het grootste gedeelte van de plantages verlaten was? Neen, in Suriname hebben wij niet getoond ook dan goed te kunnen koloniseeren als er moeilijkheden van buitengewone aard te overwinnen zijn?.....

„Wat Suriname aan Nederland vraagt is niets anders dan een beetje crediet.

Crediet om daarmee de Cultuurbank de middelen te verschaffen om het bestaande landbouwbedrijf, dat wel groot als klein, in staat te stellen de aanplantingen te onderhouden en uit te breiden.

Crediet, om daarmee nieuwe ondernemingen te stichten, die mettertijd het bewijs zullen leveren, dat men zijn geld veilig in Suriname kan beleggen”.....

Na het zijne te hebben gezegd over de geringe langstelling van de Staten-Generaal, komt de heer van der kolonie in handen van de voorzitters van enkele Kamerfracties; willen deze hulp verleenen, dan wordt zij verleend; willen zij niet, dan gaat de kolonie achter ten onder”.....

In de „Haagsche Post” van 14 Februari lazen wij een artikel over parels uit het plantenrijk, de parel n.l. die als groote zeldzaamheid soms gevonden worden in kokosnoten en wel in die, welke men „blind” noemt, omdat de kiemgaten in de noot niet tot ontwikkeling zijn gekomen en de ontkieming daarom blijft. De „Haagsche Post” geeft dan de hypothese voor het ontstaan dezer parels door Dr. F. W. T. Hunger zijn bekend boek „Cocos nucifera”.

Waar in Coronie groote hoeveelheden kokosnoten worden geopend om tot olie verwerkt te worden, is het interessant zijn te onderzoeken of zulke parels ooit gevonden zijn. Nu er de aandacht op gevestigd kan men in het vervolg bij het openen van blinde noten daarop letten.

Bij de Tweede Kamer is ingekomen van het Surinaamsche onderwijzersgenootschap, te Paramaribo een afschrift van een blijkens opgave door 10.069 meestersjarige ingezetenen van Suriname ondertekend adres aan de Koningin, houdende verzoek, de door het koloniaal bestuur van Suriname voorgestelde zuinigingsmaatregelen op onderwijsgebied niet door te voeren.

Curacao.

Teleurstellend.

Wij hebben de verwachting uitgesproken, dat het Voorloopig verslag van den Kolonialen Raad over ontwerp tot invoering eener penale sanctie nog wat zou uitblijven, omdat de leden de zaak eens zouden willen bestudeeren. Intusschen ligt dit nu voor ons. Aan onze verwachting beantwoordt geenszins. Hier en daar treft men „algemeenheid” aan, die in vaagheid niet onderdoen voor het bestaande voorstel met de toelichting daarvan. Wij bepalen er maar toe het staatsstuk in zijn geheel af te drukken. „Algemeen waren de leden van meening, dat bedreigen van het niet nakomen van arbeidsovereenkomsten met strafbepalingen niet alleen niet volgend den geest des tijds is, maar ook inbreuk maakt op persoonlijke vrijheid.

Zelfs lijfswang wordt tegenwoordig afgekeurd. Men is van oordeel, dat het civiele van het strafrechtelijke gescheiden dient te blijven.

Het heeft de aandacht getrokken, dat, waar in Nederland geen overeenkomsten tot het verrichten van arbeid bestaan, die gesanctioneerd zijn met penalen, het Bestuur in dit gebiedsdeel van Nederland wil overgaan tot het regelen van dusdanige overeenkomsten.

Ook is men van meening, dat het niet wenschelijk is mede te werken tot het in het leven roepen van eene regeling van arbeidsovereenkomsten, met strafrechtelijke bepalingen.

Afgezien van de bezwaren verbonden aan het ingediend ontwerp, vroegen vele leden zich af, of, nu het Bestuur bepalingen betreffende arbeidsovereenkomsten

H. HELMERS

BONISTRAAT 31 TEL. 14844
'S-GRAVENHAGE

In COMESTIBLES
en KOLONIALE WAREN

Willem v. d. Waals
 REKENKAPPER — v/h Chef van de Firma JUSTMAN JACOB
 PLAAN, hoek Populierstraat No. 2 — Telefoon 31168
 GEVESVIGD SEDERT 1916

OLGENS DE MEEST MODERNE EISCHEN INGERICHTE
Heeren Kapsalon
 Grote Collectie PARFUMERIËN en TOILETARTIKELEN
 tegen zeer concurrerende prijzen

JOSEPH RIEP - DEN HAAG
 RIJWEG 83
 Gediplomeerd Coupeur-Kleedermaker
 Vanaf 8 April 1905—24 Nov 1923 werkzaam
 geweest bij de Fa C. H. KUHNE & ZN, Den Haag

Damestailleurs, Sport-, Rij-, Amazonekleeding
 Heeren Rok-, Smoking-, Jaquet-,
 Colbertcostumes en Fijne Pelswaren.

Uit den Verrzen Vreemde.

Lord Reading's openingsrede van de Wetgevende vergadering voor 1925.

De openingszitting van de Wetgevende vergadering in Delhi, op 20 Januari, werd ditmaal bijgewoond door Prins en Prinses Arthur van Connaught, hetgeen nog verhoogde belangstelling voor de plechtigheid had opgewekt. De regeling, vol illustratie, week overigens toch niet af van hetgeen deze vertooning bij voorgaande gelegenheden te zien gaf. Bij den aanblik op de in luisteruitstalling wedijverende fabriek uitverkorenen, die geen plaatsje op balkon of tribune onbezet hadden gelaten, trof 't dat, in tegenstelling hiermede, de opkomst van de leden der Kamer zelf veel te wenschen over liet. De leiders van alle partijen waren aanwezig, maar zoowel van de groep der Engelschen, als van die der Indiërs was een opvallend aantal niet opgekomen.

De Viceroy, lord Reading, behandelde in zijn lange openingsrede vele belangrijke punten. Aan de hand van de uitvoerige weergave van zijn speech in „The Times of India” van 24 Januari, geven wij hier de hoofdpunten weer.

Met voldoening over het gevoerde beleid zette Z.Exc. voorop dat de verhoudingen in Indië zelf en bij de grenzen, evenals die met de buurstaten thans gunstig staan. Hij kon ook op vooruitgang wijzen in den economischen toestand en op verbetering van de vooruitzichten voor den handel; dit inzicht werd gestaafd met vergelijkende cijfers betreffende export en import, en het gebruik van de spoorwegen. Ook de groote en kleine landbouw staat er goed voor.

Uitvoerig stond de Onderkoning stil bij de zoo moeilijke kwestie der verhouding waarin de Indiërs gesteld worden ten opzichte van Britsche onderdanen in overzeesch gebied onder Britsche vlag.

Een comité, door de regeering in het moederland ingesteld, om voorstellen te doen, in zake de wettelijke regeling van de positie van Indiërs in Kenya, Fiji en het mandaat-gebied van Tanganyika, zette zijn arbeid in April in. Minister Thomas deed in de zitting van het Lagerhuis van 7 Augustus de conclusie kennen, waartoe hij, wat Kenya aangaat, gekomen was. Voor het geschil over de belastingen en over het recht op grondbezit in de bovenlanden schaarde de minister van koloniën zich aan de zijde der Britsche autoriteiten in Kenya, maar tegen de beperking der immigratie aldaar voor Britsch-Indiërs had hij de bezwaren van het comité tot hun recht laten komen. Het voornemen is een terrein in de laaglanden voor landbouwkolonisatie te bestemmen. Een ambtenaar uit Britsch-Indië zal er heen gaan om deze aangelegenheid verder te regelen.

De zaak is hiermede niet uit. In Juni toch is een commissie benoemd, onder voorzitterschap van lord Southborough, om te rapporteeren over vragen van bestuur en economie betreffende Br. Oost-Afrika. De zekerheid is verkregen, dat deze commissie vertegenwoordigers van Indië, door de Br. Indische regeering aangewezen, zal hooren.

Beschouwt lord Reading de goede stemming, waarvan een en ander getuigt, als een beweging van den slinger in de gewilde richting, hetzelfde kon hij niet verklaren over den loop der zaken in Zuid-Afrika. Daar is de *Natal Borough Ordinance* wet geworden, die inbreuk maakt op de burgerrechten der daar gevestigde Indiërs. Daar de Britsche dominions meester zijn over hun eigen binnenlandsche aangelegenheden, is hier tegen niet veel anders te doen, dan te blijven protesteeren en ijveren in de hoop op beter inzicht; en dit zal de Br. Indische regeering niet nalaten te doen.

De Wetgevende vergadering zal zich in ruime mate hebben bezig te houden met voorstellen in zake arbeidswetgeving en het vraagstuk der handelsverenigingen.

Door de prijsdaling van staal in Europa heeft de Britsche tarief-commissie voorstellen gedaan voor een groote vermeerdering van de inkomende rechten op voortbrengselen van de staal-nijverheid. Daar dit voor de landbouwen en andere ondernemingen, afnemers van staal-artikelen, een nadeel van betekenis kon worden, is een middenweg gezocht, die nu in een wetsontwerp is aangegeven.

Het vraagstuk van de roepeiokers blijft een van de lastigsten. Terwijl de prijzen in Indië over 't algemeen gelijk bleven, teekende zich een sterke verhooging der pond-sterling-waarde van de roepie in 't afgelopen jaar. Tot dusver heeft de buitengewone spanning, die de geldmarkt van 't vorige jaar karakteriseerde, zich niet aangekondigd. De Viceroy sprak het vertrouwen uit, dat de regeeringsmaatregelen, in samenwerking met de *Imperial Bank*, in staat zal zijn den goeden gang van

VERLOFGANGERS!

Wanneer U zich in Den Haag vestigt, laat dan al uw **Wasch- en Strijkgoed** behandelen bij de

Stoomwasscherij DE KRUYFF,
 NOORDERBEEKSTRAAT 82 — TELEF. 36207

Voor het niet wegraken van goed wordt ingestaan.

Koude in Holland

Bestel Uw Brandstoffen bij de
 Handelsvennootschap

v/h C. BOSMAN & Co.

te Den Haag. U bekomt prima kwaliteiten tegen scherp concurrerende prijzen. Vraagt prijscourant bij aankomst in Holland

Kantoor en Magazijnen:
2e Lulofdwarsstraat 14 (Laakhaven)
 TELEFOON 16801 en 32570.

Wordt gevestigd

Thomsonlaan 93
DEN HAAG

Vleeschhouwerij „Insulinde”

Ex-Leverancier van Z.-Excell. G.-G. van N.-I.
 De Graaf van Limburg Stirum.

Uitsluitend Hollandsch Vleesch

Aanbevelend, **K. TERPSTRA**

Dienstverrichting „VOORWAARTS”

Jan Evertstraat 19 - Telefoon 16684.

Door deze hebben wij de eer U te berichten dat de afdeling Den Haag der Vereniging „Voorwaarts”, (Bond van gepens. en gegag. Militairen van Oost- en West-Indische Leger), heeft opgericht eene dienstverrichting, ten doel hebbende een gedeelte van die Oud-Strijders, de strijd om het bestaan te helpen verlichten. De te verrichten werkzaamheden zullen stipt worden uitgevoerd, terwijl de kosten zoo billijk mogelijk berekend worden.

Gaarne Uwe welwillende medewerking hierin tegevoet ziende.

Hoogachtend,
 HET BESTUUR.

Zeilen en Linoleum wrijven.
 Boenen, Schuren en Schrobben,
 Poetsen, enz.

TARIEF

Met wagen **10.60** per uur en per man
 „ fiets **10.60** „ „ „ „ „ „
 Zonder wagen **10.50** „ „ „ „ „ „
 Innen van kwitanties. **10.80** per uur.
 Voor vervoer van brandkasten en piano's speciaal tarief.
 Bezorgen van brieven en circulaire's volgens
 overeenkomst.

MESSEN SLIJPEN EN POLIJSTEN vanaf **75 cent**
 per dozijn, met inbegrip van afhalen en thuisbezorgen.

WANNEER GIJ

Dames- of Heeren-Kleeding wilt laten
 Oppersen, Repareeren, Keeren, Moderniseeren, Vermaken, opnieuw Voeren, onzichtbaar Stoppen, kortom wat gij maar wilt, ga dan naar

Kleermakerij „UNICUM”

Anna Paulownastraat 30a, Tel. 34947
DEN HAAG

De prijs wordt steeds VOORUIT bepaald.

wil invoeren, het wel had moeten beginnen met bepalingen op het niet-nakomen van die overeenkomsten. Die leden waren van oordeel, dat het Bestuur moet aanvangen met bepalingen omtrent verhoudingen van werkgevers en werknemers enz. te maken. Verder zou ook moeten worden bepaald aan welke eischen dergelijke overeenkomsten moeten voldoen; vastgesteld zal ook moeten worden welk soort werk en van arbeid onder bepaalde overeenkomsten valt. Overeenkomsten door arbeiders aan te gaan, tusschen werkgevers en werknemers, zullen door Bestuur moeten zijn goedgekeurd, volgens vooraf den Raad vastgestelde regelen.

Verder zal volgens de Afdelingen eerst moeten blijf op alle eilanden van Curaçao geen voldoende krachten te vinden zijn, voordat het Bestuur mededinging zal kunnen verlenen om arbeiders uit den lande te laten komen en het zal wenschelijk zijn eventueel nieuw ontwerp voor inheemsche armbinder scherpe bepalingen dan voor buitenlandse te maken.

bovenstaande gronden hadden de Afdelingen hunne medewerking te verlenen tot het tot brengen van de hierbedoelde verordening.”

Het graf van Columbus.

Dr. M. Victor Zwijnen heeft in het Zesde Jaarboek van het *Geschied-, taal-, land- en volkenkundig Genootschap* te Willemstad een belangrijke bladzijde van zijn dagboek van 1900 meegedeeld over het graf van Columbus te Santo Domingo. Prof. van Eerde heeft in zijn geleiden in de *West-Indische Gids* een ander oordeel van de ontdekking van het graf doen spreken, volgens meenen wij iets gelezen te hebben over de verandering van het gebeente van den grooten ontdecker naar een ander graf. In de *Amigoe* van 3 Januari heeft ons nu het volgende bericht:

Onder de auspiciën der regeering van San Domingo werden er voorbereidselen getroffen om een nieuw graf op te richten voor den ontdecker van Amerika, Christophorus Columbus.

De afbeeldingen zijn ontworpen voor de oprichting van een grafmonument, die tevens als grafombe dienst zal doen. Hij zal opgetrokken worden aan de kaap Torrealba bij de haven der hoofdstad San Domingo.

Op een punt werd indertijd door Columbus betreden, zal veranderd worden in een mooi park, dat het graf van Columbus zal heeten.

De afbeelding zal duizend voet hoog worden (dus 100 voet hooger dan de Eiffeltoren). De eigenlijke grafmonument zal uit staal gebouwd worden op een holvormig voetstuk, de aarde voorstellend en dat op zijn beurt op een terras, ruimte biedend voor standbeelden van de groote figuren uit de Amerikaanse geschiedenis. De uitvoering van het plan, dat ongeveer 2 miljoen dollar zal kosten, zal aan alle Amerikaanse Staten om financieelen steun verzocht worden.

Van 30 November tot 6 December zou er op San Domingo een „Columbusweek” worden gehouden, waaraan de republiek zelf zou voorgaan met de inzameling van gelden voor het standbeeld.

De overheid zijde werd reeds een eerste gift van een miljoen dollar toegezegd, welke waarschijnlijk tijdens de Columbusweek nog zal verdubbeld worden. De herinnering zich intusschen ongetwijfeld, dat de Amerikaanse bezitters zijn van dit monument overschoot.

Geschiedkundige sprokkelingen.

Men hoort wel eens de vraag, waar zoovele dokters van Curaçao hun praktijk vandaan halen. 't Schijnt er nu al lang een dorado voor geneesheeren te zijn.

Maart 1816 kwam bij den Raad van Politie een brief in van *Jacob Hendrik Hudig*, stads medicinaar en *Johannes Groesbeeck*, chirurgijn-majoor en hoofd van het garnizoen, die den Raad aanleiding gaf, onderzoek in te stellen naar de diploma's der praktij geneesheeren.

De bevonden werden de stukken van *Daniel Casper Meinhardt*, *Fredericus Montanus Marugg* en *Johan Christoph Schuler*, terwijl *Thomas Hendrik Keegel*, *George Schuler*, *David Abraham St. Croos*, *Isaac Garcia de Paz* en *Senior* zich aan een examen, af te nemen door *Meesters* en *J. C. Schuler* ten overstaan van den geneesheer, moesten onderwerpen. *Jose Louis Caesars* niet eens tot het examen toegelaten, om als vreemdeling geen praktijk mocht uitoefenen. Het speciaal verlot van den Gouverneur-Generaal, uitslag van het examen was, dat alleen Keegel en *Mushart* had zich onder voorwendsel van het verlaten, aan de examinatie onttrokken, en *George Schuler* is niet geëxamineerd.

TELEFOON 2353 TELEFOON 2353
„ARMEGEN” Utrechtscheweg 156, ARNHEM
DUKE VERHUURINRICHTING
 Electriche Reparatie-inrichting. Levering van elk merk Auto, Motor of Rijwiel. Stalling, Boxes, Benzine Pomp, Stock Goodyear Banden. — Free air station.
J. F. BLOMMESTIJN
 TELEFOON 2353 TELEFOON 2353

The Oldest Mark

CAW'S
FOUNTAIN PEN

Onderzoek leert gedurig dat een Caw als Vulpen met veer deus steeds over te schrijven is boven alle andere merken en fabrikaten.

Verkrijgt in Self-filling en Safety modellen bij den Boek en Handel in Schrijfbehoeften.

Uitsluitend Engros Verkoopkantoor **CAW-PEN CO**
Schouwboekerstraat 5 HEEMSTEDEN (Holland)

The Newest Pen

Wettig gedeponeerd.

Haagsche Glazenwasscherij „Duinoord“
Schuytstraat 57 : DEN HAAG : Tel. 34644
FABRIEK VAN JALOUZIEËN, MARQUISEN
EN ROLLUIKEN
Levering van alle soorten Timmerwerk

J. E. VAN VEEN 's-GRAVENHAGE, Tel. 529
Van Hoornbeekstraat No. 10

Eerste klas Schoenmakerij
... en Reparatie-Inrichting ...

Extra beweijsing voor ABNORMALE EN GEVOELIGE VOETEN

TE KOOP OF TE HUUR

in DEN HAAG een **dubbel HEERENHUIS** met Voor- en Achtertuin, gelegen in Duinoord 3 minuten van de Schev. Boschjes, lijn 8 en 10 (zomerlijn 14).

Het huis bevat: Parterre: 3 ineenlopende kamers met serre, keuken, kelder, W.C., gangkast; 1e Verdieping: 4 ineenlopende kamers met badkamer, W.C., gangkast; 2e Verdieping: 2 groote en 3 kleine kamers, gangkast, W.C., zolder. Voorts kasten in bijna alle kamers, Gas- en Electr. licht.

Het huis is eventueel zeer geschikt voor pension of herstellingsoord.

Br. motto „Heerenhuis“, Bureau v. d. Blad, Nobelstraat 20, Den Haag.

zaken te beheerschen. Een voorgestelde wijziging in de *Indian Paper Currency Act* heeft de strekking haar hiertoe met meer zekerheid in staat te stellen. Na hierover uitgewijd te hebben, wees de landvoogd erop dat het vraagstuk van ruil en koers niet alleen met Indië te doen heeft, terwijl het oogenblik om dit aan een onderzoek te onderwerpen, ook nu niet gunstig zou zijn gekozen. Daarom is overleg gepleegd met de regering te Londen, en dit heeft geleid tot het besluit om, op 1 daartoe gunstige oogenblik, een regeeringscommissie te benoemen, die het zal onderzoeken om tot conclusiën te komen. Naar verwacht wordt, zal de instelling dier commissie binnen een jaar haar beslag kunnen krijgen.

Reeds eerder zal een klein comité worden benoemd om de economische toestanden van de Indische bevolking tot onderwerp van een onderzoek te maken.

Over de gebeurtenissen in het Bengaalsche gouvernement sprekende, zeide Z.Exc. dat het wel voor iederen vast staat dat in Bengalen zich een terroristische beweging doet gelden en dat een wijdevastakte samenwerking geweldplegingen en misdaden heeft aangemoedigd. Gebleken is dat de bestaande wettelijke regelingen onvoldoende zijn om de veiligheid te verzekeren tegenover deze geheime genootschappen en in 't duister werkende krachten. Na alle te zijner beschikking staande middelen, zonder nuttige uitwerking, toegepast te hebben, richtte de gouverneur van Bengalen zich tot de koloniale regering, om meer uitgebreide bevoegdheden. Hierover heeft de landvoogd de leden van zijn *Council* gehoord, is met de regering in het moederland te rade gegaan, en daarna, en in overeenstemming met deze allen, heeft hij toen de bevoegdheden aan den gouverneur van Bengalen gegeven, welke deze in staat hebben gesteld te handelen zooals hij gedaan heeft. De wetgevende vergadering is buiten dit verloop gehouden, omdat behandeling door haar noodzakelijk tot 't openbaar maken van den maatregel zou hebben geleid en dit zou aan 't verrassende van 't optreden en aan de organisatie van den daartoe noodigen geheimen dienst afbreuk hebben gedaan. 't Gold hier geen beweging voor meerdere ontwikkeling of vooruitgang, maar een misdadig drijven. Daartegen is geen onberaden stap gedaan, maar een weloverwogen handeling gesteld en doorgevoerd.

Het *Reforms Inquiry Committee* heeft zijn veelomvattend rapport ingediend. Dit is nog in studie bij de Indische regering. De Viceroy bracht intusschen aan het comité en zijn voorzitter Sir Muddiman reeds hulde voor den, in elk geval, belangrijken arbeid.

Dan deed de landvoogd een beroep op den geest van verzoening en verdraagzaamheid om de oude veeften, die Moslemen en Hindoes tegen elkander opzetten, te doen verdwijnen of te verzachten. Niet alleen zijn zij oorzaak van herhaalde treurige conflicten, maar de staatkundige ontwikkeling van Indië wordt er ook door vertraagd en verhinderd. Het was echter niet uitsluitend op deze bron van oneenigheid dat Z.Exc. het oog had, als hij ten slotte de hoop uitsprak, dat die geest van samenwerking, overeenstemming, goeden wil zich ook zou uitstrekken tot andere groepen van momenteel tegenstelling, en dat in afzienbaren tijd, onder breder en helderder licht, de weg zal worden gevonden om Indië spoedig vrede en voorspoed deelachtig te doen worden.

Berichten der Afdelingen.

Afdeling Utrecht en Omstreken.

Filmvoorstelling over Ned. O-Indië op Donderdag 26 Februari e.k., des avonds ten 8 ure, in het gebouw van den Nederl. Protestantenbond, Boothstraat 7. De beelden zullen worden verklaard en toegelicht door den heer B. Alkema, leeraar aan de M. K. L. S. te Deventer.

Mededeelingen.

Van het Informatie-Bureau:

MET VERLOF UIT INDIE AANGEKOMEN AMBTENAREN.

G. E. Hoeffelman, Leeraar b.d. H.B.S. te Semarang, 's-Gravenhage, Van Boetzelaerlaan 117.
P. A. van Weel, Beheerder der boekerij v.d. Volksraad, 's-Gravenhage, De Gheynstraat 71.
Mevr. Th. H. P. Schukking, geb. Blommers, Onderwijzeres 3e kl. b.h. O.E.L.O., Utrecht, Dimplein 28.

MAGASIN DE NOUVEAUTE'S
v.h. Gebr. LEVIJ

Hoofdstraat 144 - APELDOORN - Tel. 162

DAMES- EN KINDERCONFECTIE
MODE-ARTIKELN - LINGERIE
CORSETTEN HOEDEN, enz.

Mutaties van 4 tot 11 Febr. 1925.

Nieuwe leden.

L. R. Boom, student, Leiden, Witte Rozenstraat 32.
J. J. Hangelbroek, student, Leiden, Oude Hoelstraat 61. f 2.50.
M. Hins, student, Leiden, Zoeterwoudsche singel f 2.50.
Mejuffrouw F. Raedt, Haarlem, Wilhelminastr. 50. f 3.
A. A. J. M. Heyst, Cand. Notaris, Den Haag, Parkstraat 36. f 5.—
P. R. Vetter, Student, Den Haag, Frankenslag 351. f 3.
V. Ahn, Hoofdadministrateur Pondok Gedehlanden Tjigombong. f 12.—
Ds. N. Klaassen, Predikant, Bandoeng, Residentenlaan 35. f 5.—
G. de Vries & Zonen, Amsterdam, Beurspassage 8.
Van der Grient & Herold, Amsterdam, Singel 160.
Jacob J. Vis, Amsterdam, Keizersgracht 667. f 5.—

Afschrijven.

J. Brijan, oud-Luit.-Kolonel N.-I. L., Utrecht, Halsstraat 3 (overleden).

Adresveranderingen.

C. Vershuis, Secretaris D. v. O., van: Zeist, 2de Weg 46 naar: Bandoeng.
F. G. Putman Crámer, Ass.-Resident, van: Haarlem, Jordenstr. 46 naar: Weltevreden, Dep. B. B.
H. Th. Rolandus, van: Amsterdam, Okeghemstr. 15 naar: Villa Anna, Rostocklaan 4 te Bussum.
G. W. Beijer, Den Haag, van: Hotel Rode, Korte straat 13 naar: Ieplaan 59.
E. R. de Vries, Arts, Den Haag, van: Departement Koloniën naar: Voltastraat 60.
A. Verheul, fd. Controleur B.B., van: Kota-Radja Lho' Soekoen (Noordkust Atjeh).
G. F. P. Antes, Hoofd H.I.S., naar: Wonosobo.
J. A. Th. Berg, Cand. Gezaghebber B.B., Meester-Corsetten naar: Kerkstraat 58.
K. Bergers, Luitenant Inf., naar Meester-Cornelislaan 8.
Mr. G. G. van der Kaaden, thans Lid van den Raad van Justitie te Batavia.
Mr. J. Klomp, thans Voorzitter van den Landraad Banjoewangi.
F. H. ter Meulen, 1ste Luitenant Inf., naar: Kedjerèn (Atjeh).
J. A. Spoor, Majoor Intendant, van: Magelang Bandoeng.

A. L. KLAASSEN

Dames en Heeren Kleermaker
THOMSONLAAN 9 DEN HAAG TEL. 35234

Speciaal
Engelsche Stoffen

U STELT HOOG EISCHEN

aan uw drukwerk?

WIJ OOK!

DRUKKERIJ
TEN HAGEN

NOBELSTRAAT 20
'S-GRAVENHAGE
TELEFOON 11987

Confiserie en Chocolaterie Royales
J. A. KRUL
 Salon de Rafraichissements
 NOORDEINDE 44 DEN HAAG

HET ZUID - DEN HAAG
 Groenmarkt 37 Telefoon 12514

SALON ORKEST onder leiding van
Mr. CHARLES NOWAK
 Plaatsverv. v. HANS SCHULTZER

Avond-Concert van 8.30 tot 12 uur

WISBRUN & LIFFMANN
 Veenestraat 35-37 - Tel. 12593 - Den Haag

DAMES MODEARTIKELEN.
 ZIJDEN STOFFEN, FLUWEELEN, KANTSTOFFEN.
 ALLE SOORTEN GARNEERINGEN, ENZ.

BALARTIKELEN.

Vereeniging „OOST en WEST”.
 HOOFDBESTUUR: Heulstraat 17, 'S-GRAVENHAGE.

STUDIE-COMMISSIE. De gedelegeerde dezer Commissie, de Heer J. C. HIETINK, Prins Mauritsplein 23, Den Haag, Tel. Sch. 752, neemt belangeloos de zorg op zich van in Nederland vertoevende kinderen en jongelieden uit Oost- en West-Indië, die hier te lande geen familie of kennissen hebben, die dit kunnen doen.

INFORMATIE-BUREAU ten behoeve van personen, die een werkkring zoeken in Nederl. Oost- of West-Indië of daartoe hunne kinderen of pupillen willen opleiden, ook voorlichting verstreckende op elk gebied aan personen van Indië komende of aanraking met Indië zoekende. Men wende zich tot den Secretaris, Heulstraat 17, 's-Gravenhage, Telef. H. 4519, Bureau-uren 10-12 v.m. en 2.30-4 n.m. Schriftelijke verzoeken om inlichtingen zonder bijvoeging van porto voor de beantwoording worden als regel buiten beschouwing gelaten.

Tehuus voor Indische Studenten, Prins Mauritsplein 23, Den Haag, Tel. Sch. 752. Dit „Tehuis” biedt aan studeerenden van alle landaarden uit Oost- en West-Indië, wier ouders niet in Nederland verbleven, tegen matigen prijs een tijdelijk verblijf aan, desgewenscht met hulp en voorlichting. Aanvragen richten tot den Directeur, den Heer J. C. HIETINK of den administrateur, den Heer W. MEIJER.

Tehuus voor Nederlandsch-Indische Bedienden, „Persinggahan”, van Boetselaerlaan 2, 's-Gravenhage, waar Ned.-Ind. bedienden een tijdelijk onderkomen en hulp en raad kunnen vinden. Indische bedienden, die met een familie naar Indië willen terugkeeren, een dienst zoeken of van dienstbetrekking willen veranderen, wenden zich tot den Directeur, den Heer F. DE MUNNIK, Telef. Scheveningen No. 248.

Reiszaal, Heulstraat 17. Bevat de actueele lectuur betreffende Oost- en West-Indië.

Nederlandsche Reisvereeniging. Samenwerking ten einde aan hen die uit Nederland naar Indië gaan en omgekeerd, op de landreis in Europa reisgelegenheid te verstrekken als waarborg voor een billijke en belangwekkende reis.

Bij het INFORMATIE-BUREAU van de Vereeniging „Oost en West”, Heulstraat 17 en de Firma MARTINUS NIJHOFF, Lange Voorhout 9, Den Haag, zijn de navolgende werkjes verkrijgbaar:

- a. 1. Een boekje over onze Oost voor hen, die er niet geweest zijn. (Tweede druk). Prijs: f 0.50 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
2. Onze Oost. II. Iets over den Inlander en zijn Zieleleven, door T. J. BEZEMER. Prijs: f 0.05 per exemplaar en f 0.02 frankeerkosten.
- b. Onze West Tweede druk bestaande uit:
 1. De Kolonie Suriname, door FRED. OUDSCHANS DENTZ;
 2. De Kolonie Curaçao, door Mr. B. DE GAAY FORTMAN. Prijs: f 0.50 en f 0.06 frankeerkosten.
- c. Staats- en particuliere betrekkingen in onze Overzeesche Bezittingen: Werkkring en Vooruitzichten.
 - I. De Bestuursambtenaren in Nederl.-Indië. (2de, geheel omgewerkte druk met 8 foto's.) Prijs: f 0.75 per exemplaar en f 0.06 frankeerkosten.
 - II. De Geëmployeerde bij de Javasuiker-Industrie. (2de verbeterde druk). Prijs: f 0.25 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
 - III. De Rechterlijke Ambtenaar in Nederlandsch-Indië. (2de verbeterde druk). Prijs: f 0.50 per exemplaar en f 0.02 frankeerkosten.
 - IV. De Ingenieur in Nederlandsch-Indië. (2de verbeterde druk). Prijs: f 0.75 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
 - V. De Ambtenaar bij het Boschwezen in Nederlandsch-Indië. Prijs: f 0.20 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
 - VI. De Ambtenaar bij het Onderwijs in Nederlandsch-Indië. Prijs: f 0.25 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
 - VII. De Vooruitzichten van den Nederlandschen Arts in Nederlandsch-Indië. Prijs: f 0.25 per exemplaar en f 0.06 frankeerkosten.
 - VIII. De Ambtenaar bij den dienst der in- en uitvoerrechten en accijnzen in N.-Indië. Prijs: f 0.20 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
 - IX. De Ambtenaar bij de Gouvernements-Marine in Nederl.-Indië. (Opnieuw herzien). Prijs: f 0.20 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
 - X. De Ambtenaar bij den Post-, Telegraaf- en Telefoondienst in Nederl.-Indië. Prijs: f 0.25 per exemplaar en f 0.06 frankeerkosten.
 - XI. De Geëmpl. bij de Rubber-(caoutch.) cultuur en bij eenige Bergcultures in N.-Indië. Prijs: f 0.40 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
 - XII. Onze Koloniën. Prijs f 0.35 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.

<p>Serie I.</p> <p>Nederlandsch-Indië en de handel. Indische toestanden gezien door een inlander. Het leven van den bestuursambtenaar in het binnenland. Sikkat-Isiam. Sikkernijverheid in Nederlandsch-Indië. Afschaffing van de laatste heerendiensten op Java. Beknoeden der Inlanders van onzen Indischen Archipel ontrent het ontstaan van ziekten. De Europeesche vrouw in Indië. Boscchen van Nederl.-Indië, hunne benutting en verzorging. De Kolonie Suriname.</p>	<p>Serie II.</p> <p>No. 1. De militaire positie van Nederlandsch-Indië. 2. Het Javansch toneel. 3. Het spoor- en tramwezen in Nederlandsch-Indië. 4. De thee-cultuur op Java. 5. 's Lands Plantentuin te Buitenzorg. 6. Een doode taal in Indië. 7. De inlandsche dorpsgemeenschap op Java. 8. De rijsteelt in Nederlandsch-Indië. 9. De Javanen gelijk hij schijnt en is. 10. Brandende Koloniale Vraagstukken.</p>
<p>Serie III.</p> <p>No. 5. Nederlanders in Indië. 6. Het Nederlandsch-Indisch Volkscredietwezen. 7. Het leven van den Europeeschen militair in Ned. Oost-Indië 8. De Slavernij in Oost-Indië.</p>	

Heulstraat 17, 's-Gravenhage.

Bovenstaande werkjes zijn ook verkrijgbaar bij den Hoofdvertegenwoordiger der Vereeniging in Ned.-Indië, den Heer Mr. K. FAUSER, Soemenep (Madoera).

Afdeeling 'S-GRAVENHAGE.

Secretariaat-Penningmeesterschap der Afd. 's-Gravenhage is gevestigd Heulstraat 17 (zetel Hoofdbestuur)

WASSCHERIJ „REINGOED”
 Speciale Afd. voor de behandeling van Fijn Goed
 ANNA VAN BUERENSTRAAT 155-157
 DEN HAAG - TEL. 71568

Uiterst zorgvuldige behandeling van Uw Wasch
 gestaan. Behandeling van alle wollen en
 Goederen systeem jaeger.

Zeebaboe's en Jongens
 beschikbaar. 203

Te bevragen in „PERSINGGAHAN”
 Advies Bureau en Tehuis voor Nederl. Ind. Bedienden
 v. Boetselaerlaan 2 . Tel. 50248

C. HOYNG
 SPUISTRAAT 20-22 DEN HAAG
 AMSTERDAM - UTRECHT

KRISTAL - PORSELEIN

VAZEN, BLOEMPOTTEN, ZUILEN MET
 POTTEN, KLOKSTELLEN, ENZ., ENZ.,
 UIT DE PLATEELBAKKERIJ
 „ZUID-HOLLAND” TE GOUDA

MAIL- en HUTKOFFERS in alle afmetingen
 Garantie voor gave overkomst

TOKO BOGOR

brengt enorme sortering uitnemende kwaliteiten.
 Prompte bedieningen, zeer voordeelige prijzen.

**Indien nog onbekend,
 : neemt U een proef :**

Suezkade 122b DEN HAAG Tel. 33472

*Aan de Leden
 van „Oost en West”*

Het bestaan van het „Koloniaal Weekblad” is, dit behoeft geen betoog, een levensbehoefte voor Uw vereeniging. Op twee manieren kunt U het orgaan steunen:

- 1°. door de adverteerders, die Uw weekblad helpen financieren, met Uw inkoop te bevoordeelen en daarbij den naam van het blad te vermelden,
- 2°. door Uw leveranciers aan te sporen in Uw orgaan te adverteeren, of door onzen reiziger bij Uw leveranciers een introductie te verschaffen.

Mogen wij op Uw medewerking in deze rekenen?

S DE UITGEEFSTER.

Wereldmerk

L. C. JACOBI voorheen J. F. CUIJPERS

's-GRAVENHAGE - SOERABAYA

Regentesselaan 123 bij Regentesseplein Tel. 31403

Wendt U voor
**Huur en Huurkoop, Inruilen, Repareeren,
Stemmen en Transporteeren**
tot bovenstaande in Nederland en Buitenland het meest
bekende adres.

GROOTSTE voorraad, **BESTE** merken.

SPECIALAAL ADRES VOOR TROPEN-PIANO's
UITSLUITEND ORIGINEELE MERKEN.

JAN MESKER & Co.

PRINS HENDRIKSTR. 46-48

TELEFOON 30983

Meubelen, Betimmeringen.

Complete Inrichtingen in
moderne en antieke stijlen.
Artistieke behangsels met
bijpassende Cretonne's.
Gemak-fauteuils in diverse
modellen en bekledingen.

Billijke prijzen - Vraagt prijsopgaaf

**„ EEN KLANK GAAT OVER
HEEL NEDERLAND DAT „**

PEEK & CLOPPENBURG

*Het zwaarst en betrouwbaarst
adres is.*

A. SCHRÖDER & Co

GROENMARKT 25, 26, 27
'S-GRAVENHAGE

Grootst gesorteerd Magazijn in

VITRAGE en TULLI

Glas- en Overgordijnen

Tulle, Voile en Filet

Stores en Mysteres

Degelijke Kwaliteiten

Billijke Prijzen

N. V. Meubelfabriek „DELTA“

Van Broekhuizenstraat 26-28-30 - Telef. 80

NIJMEGEN

Wij kunnen U momenteel aanbieden:

Complete Huiskamers van af f 315

EINDHOVENSCH E BOOMKWEKERIJ

TEL. 634 EINDHOVEN TEL. 635

LEVERING VAN ALLE SOORTEN
BOOMEN EN PLANTEN

TEGEN SCHERP CONCURREERENDE PRIJZEN

SPECIALAAL ADRES VOOR HET
AANLEGGEN VAN LUSTHOVEN, TENNISBANEN, etc.

M. A. VREESWIJK

WIJNHANDEL - UTRECHT

Uitvoerige Prijscourant op aanvraag gratis.

ROTTERDAMSCH LLOYD

Directie: Wm. RUYSS & ZONEN - ROTTERDAM

Geregelde MAIL- en PASSAGIERSDIENST
van ROTTERDAM naar NEDERLANDSCH-INDIË met
aansluiting naar alle havens in den IND.-ARCHIPEL

LUXUEUS INGERICHTE MAILBOOTEN, alle voorzien
van draadloze telegrafie en onderwater-kloksignaal.

„ TRICOT ONDERGOEDEREN „

VAN

JANSSEN & TILANUS, FRIEZEVEEN